

Om Galicia og Ludomiria

ved

P. F. Suhm.

Disse Lande have været temmelig bekiendte i Middel-Alderen, og komme en stælden for i dens Kroniker og Skrifter. Men i nogle hundrede Aar begyndte de i de senere Tider at forsvinde i Historien; Indtil de igien ere blevne meget bekiendte ved den Paastand Østerrig har gjort paa dem.

§. I.

Det første er vel et Landskab i Polen, navnlig Halicz, som beholdt sit Navn, Deres Navne. og som regnedes til lille Polen, men dog forekom det stælden i de almindelige Geographier og regnedes, naar det stæede, ordentligen til Røde Rusland, (af hvilket det i de ældre Tider havde udgiort en Part) da det dog var et Landskab, Ziemia, for sig selv, som henhørte til lille Polen, ligesom Røde Rusland selv; udi de geographiske Charter forekom det en heller, som et Landskab, førend i de allerfjædste udgivne, dog stod Byen Halicz i dem, hvilken har givet Landet Navn. Korteligen, Landet var uden for Polen meget lidet bekiendt. Paa Polst kaldes Landet Halicka Ziemia (1). I Middel-Alderen kaldtes det paa Latin Galicia, Halicia og Allicia, Navne, som den Polst Skribent Kadlubko bruger i Fæng om hinanden (2). Af Grækerne kaldtes det Galitza (3), af vore Nordiske Forsfædre Gallea eller Galatia (4), hvorved jeg ikke kan undlade, at

(1) Büschings Geogr. De nye Charter over Polen.

(2) Anonymus in Scr. Hung. T. I. c. 11. p. 9. Thurocz ib. p. 167. c. 98. Kadlubko p. 29. 25. Sommersberg Scr. Siles. T. I. p. 7. T. 2. p. 30. 47.

(3) Cinnamus Corp Byz T. 11. l. 3. p. 51. Nicetas ib. T. 12. l. 4. p. 68.

(4) Orvar Odds Saga c. 36. En Polst Skribent i Sommersberg Scr. Siles. T. I. p. 8. kalder det og Galatia.

at giøre denne Anmærkning, at saadant viser, hvorvidt vore Forfædre have været omkring i gamle Dage, thi ellers havde de neppe i Tider, da Charter og Geographier vare rare og ubekjendte, vidst Navnet af et Land, der grændsede til Ungarn, og hvorefter de en kunde komme til Skibs; af nogle nyere skrives dette Land Halitsch (5). Hvad det andet Landskab navnlig Lubomiria angaaer, da kaldes det af Ungarerne Lodomer (6), hvilket uden Tvivl skal være Blodomir eller Bladimir (*); paa Latin bær det Navn af Lodomiria (7), Ludomiria (8); og at Ungarerne have kaldet Blodomir Lodomer bekræftes og derved at Pray (9) kalder en Fyrste af Halicz i det 12te Seculo Ludomirius, som Nestor (10) derimod kalder allevegne Wolodimirko; den Polste Skribent Kadlubko (11) kalder det Ladimiria, hvilket er heel mærkelig, og paa et andet Sted (12) Ladimiria, og atter (13) Bladimiria. Boguphalus (14) en anden Polste Skribent kalder det og Bladimiria, men kort efter Ladimiria (15).

§. 2.

Deres Belliggenhed.

Hvad nu Belliggenheden af disse tvende Lande er angaaende, da ere de fra meget gamle Tider blevne regnede til Rusland, og i sær til den Deel, som førte siden Navn af Røde-Rusland, hvilket var skiftet i mange smaa Fyrstendommer eller Ducatus; saaledes siger den Polste Skribent Boguphalus

(5) Anonymus ap. Schwandtner c. 11. p. 9.

(6) Schlözer ib. Th. 1. p. 1. Th. 2. p. 322. Nestor p. 247. 265. Timon Syn. nov. Hung. Tom. 1. p. 59.

(*) Schlözers neuer Brief-Wechsel Th. 2. p. 327. Nestor af Scherers Oversættelse p. 187. 190. 212. 223.

(7) Thurocz apud Schwandt lib. 2. cap. 39. p. 104. c. 99. p. 167.

(8) Nye Chart over Polen hos Homans Arvinger 1775.

(9) Annal. p. 138.

(10) p. 205.

(11) p. 25. Edit. Gedau. No. 1749. Fol.

(12) p. 33.

(13) p. 55.

(14) Somersberg Script. Siles. Tom. 2. p. 46.

(15) Ibid. p. 47. En Anonymus pag. 98. kalder det Bladimir.

lus (16), som skrev i det 13de Seculo, at den Poliske Hertug Kazimirus foreenede imod Slutningen af det 12te Seculo nogle Russiske Landskaber, nemlig Przemysl, Wladimirien, Bregze (uden Tzisol en Trykfeil i Stedet for Belz) og Drochiel, hvilke toende høre nu til det Woywodskab Belz eller Podlachien; En Anonymus som var Archidiaconus i Gnesen, og skrev ved Aar 1395, beretter (17), at ved Aar 1349. og derefter regnedes til Rusland Lutsko med sin Egn (det er Luck eller Luceorien, Hovedstaden i den Luckiske Egn i Wolhynien) Wladimir og Lwow, det er Lemberg, som og at Aar 1378 oprettede Pave Gregorius 9, og Ludvig Konge i Pohlen og Ungern de Bispedømmer i Rusland, nemlig Przemysl, Chelm og Wladimir eller Lodomir, og det Erkebispedømme Halicz; ja det var saa bekiendt i Middel-Alderen, at Gallicia eller Halicz regnedes til Rusland, at endog den christne Rubiske Jordbeskrivere (18), som skrev i det 12te Seculi Midte, regner Gallisia dertil; Den Poliske Skribent Cromerus (19) som skrev Aar 1586. siger, at Røde Rusland bestod af toende Palatinater Belz og Lemberg, og at den sidste i sær bar Navn af Røde Rusland, samt at Chelm regnedes og dertil. Røde-Rusland havde imod Norden Wolhynien, og Hvide-Rusland (en Part af Lithauen), imod Sonden Ungern og Moldau, til hvilket den Deel kaldet Pokutien grændsede i sær, imod Westen Lille-Polen, og imod Osten Podolien. Af alt dette er klart, at Landets Hoved Navn var Røde-Rusland, og at Halicz, Wladimir samt flere ickun vare Fyrstendømmer deri. Rusland og det Russiske Folk strakte sig ellers fra Røde-Rusland igiennem Wolhynien, Podolien, Bregclaw og Ukraine lige til Dnieper-Floden og Byen Kiow, hvor Russernes Hovedsæde var, ja langt Østen for Dnieper, hvilket altsammen er bekiendt, og kommer ey mit nærværende Forhavende ved; Men endskiønt Halicz egentligen fra sin Begyndelse ickun var et Fyrstendømme, saa fik det dog med Tiden Navn af Kongerige, da det undertvang de smaa angrændsende Fyrstendømmer i Røde-Rusland, hvorfor og den Poliske Skribent Starovolscius (20), som skrev

i det

(16) Somersb. Script. Siles. Tom. 2. p. 46.

(17) Ibid. p. 98. 99. 112. 113.

(18) 5 Part. Climat. 6. p. 262.

(19) Ad Calcem Historiæ Coloniae 1589. Fol. in de situ Poloniae lib. I. p. 483.

(20) In Polonia pag. 451. som skal være 450, in Mizeleri Script. Hist. Polon.

i det 17de Seculi Midte, retteligen siger, at Halicz var fordum det Ruffiske Riges Hoved, (hvilket er ret, naar det allene indskrænkes til Rode-Kustland) hvorfor Kongen der ogsaa egentligen kaldtes Rex Haliciensis og ikke Ruffiæ. Korteligen: Halicz er egentligen en Bye ved Dnister-Floden, hvis tilhørende Landskab og i før den Egn deraf kaldet Polutien strækker sig til Moldau og det øvrige til Podolien, Lemberg, det Ziemia Zydozenka, og Ungarn, og Siebenbürgen, samt de Carpathiske Bierge, som man kan see paa det nye Chart over den Østerrigiske Deel af Polen udgivet af de Homanske Arvinger, hvor man ogsaa finder, at dets største Længde er 25 tydske Miile, og største Brede 23; Saaledes er dette Landskab nu, men om det fra det allerførste af det forekommer i Historien, nemlig det 9de Seculi Slutning, har ikke været større, skal jeg ikke kunde sige, mig kommer det rimeligt for, at det den gang haver været større og begrebet tilligemed en stor Deel af det Lembergiske i sig, eftersom det lader, at det paa de Tider stødte til Vladimir. Da det grændser op til de Carpathiske Bierge, ja da een Deel af dem ligge endog i dets sydlige Deel, saa bliver det fatteligt, hvi Boguphalus (21) kalder det Montana Regna (Bierg Rigerne), hvorved han synes og at forstaae de Landskaber Zydaez, Samborsk og Sanock, der ligge i den nævnte Orden og strække sig fra Halicz langs de Ungarske Grændser Vester paa og som vel deels i de ældre Tider ere blevne regnede til Riget af Halicz og Deels til Fyrstendømmet Przemysl; Da der altsaa ikke kan være mindste Tvivl om Beliggenheden af Landskabet og Byen Halicz eller Gallicia, som Ungarerne kalde det, saa maae man desmeere forundre sig over, at berømte Skribentere have villet finde det i Wallachiet (22) paa Grund, at dette sidste Land ogsaa kaldes Ulak og Islak, og at de Ungarske Konger kaldte sig Konger af Gallicia, hvilket de ogsaa virkelig gjorde, men

hvorved

See og Fray Annales Reg. Hung. Part. I. L. 3. p. 175, hvor han beskriver Galliciens Beliggenhed.

(21) l. c. p. 48.

(22) Herbelot Bibl. Orient. V. Gallikia Timon Syn. Chron. Hung. Part. I pag. 59. hvor han anfører, at Æneas Sylvius eller Pave Pius 2. har holdt Gallicien for Wallachiet. Leunclavii pandect. Turc. n. 71.

(23) l. c.

hvoreed de forstode Halicz, som Timon (23) og Lucius (24) vidue; Svad derimod Vladimir, som Polakker og Ruffer kalde det, angaaer, da er dets Navn saavel som dets Historie merkere end Haliczes, hvilket fornemmelig kommer deraf, at Ungarerne kalde det Lodemir, saa at de Ungerske Konger skrive sig Reges Lodomiræ; Den Ungarske nye Skribent Timon skriver derfor udtryffeligt 1714. (25) Lodomiræ regnum quodnam sit? ne divinare quidem possum, nisi cum Cromero dicam Wuladimiriam Ungaros corrupte appellasse Lodomeriam; hvilke sidste Ord findes virkelig en Gietning hos denne store Poliske Skribent (26). Pray (27) den udførligste af alle nye Ungarske Skribentere nævner vel Lodomiria i et Bærk, som er trykt 1761. men forklarer det ikke; Der bliver altsaa ingen anden Bey tilovers at udfinde det end at opsøge det efter det Poliske Navn Vladimir. Og da finder jeg, at den unævnte Archidiaconus af Gnesen (28) siger, at Lithauerne fulde efter Aar 1349. ind i Ducatus Ruffiæ og angrebe Vladimir og Lwow, samt indtog de fasteste Befæstninger Vladimir, Bynk, (uden Tzivil Buss) og Bresceje (uden Tzivil Belcz), begge i Wojwodskabet Belcz, samt streifede ind igiennem Eguene af Sandomir, Radom, og terra Luthoniensis, som maaskee er forskrevet og skal være Castellaniet Lubaczow i Palatinatet Belcz. Efter nogen Tid blev endeligen Fred sluttet paa Wilskaar, at Polakkerne skulle beholde Lemberg med sin Egn og Lithauerne derimod Vladimir med sin Egn; Naar man nu overvejer Lithauens og Pohlens Beliggenehed, samt de Stæders, der nu ere nævnte, saa kan jeg ikke falde paa anden Tanke, end at Vladimir eller Lodomir, som Ungarerne kalde den, er Wlodzimierz eller rettere kaldet Wlodimirz med sin Egn, som nu udgier det tredie Landskab af Wolhynien, og som stöder til Palatinatet Belcz; Hos den unævnte Ungarske Skribent, som i det 13de Seculo var Notarius hos Kong Bela 4de (29)

P p p 2

fore-

(24) De regno Dalmatiæ lib. 6. c. 5. p. 457. in Schwandtneri Scr. Ung. T. 3.

(25) l. c.

(26) Cromerus de rebus Polon. lib. 7. p. 128. col. I.

(27) Annal. Hunnorum &c. p. 311.

(28) Apud Sommersberg Tom. 2. p. 98. 99.

(29) In Schwandtneri Scr. Hung. Tom. I. p. 8—10 c. 9—12

forekommer allerede Byen Lodomer, til hvilken Ungarerne paa deres Vandring til det nu vorende Ungarn først ere komne og derfra til Galicia, hvilke begge Stæder havde hver da sin egen Dux og beboedes af Ruthener (det er Russer); Da nu Galicia er uden Tvist Halicz, saa synes dette atter at stadfæste, at Lodomer er Wlodomir, allerhelst Ungarerne vare efter Belæ Notarius 7 Dage om at reise fra det eene Sted til det andet; Heraf slutter jeg ogsaa, at begge Fyrstendemmer da grændsede sammen og at Lodomer haver i det mindste da begrebet Palatinatet Belæ i sig, tilligemed endeel af Wolhynien, og Halicz derimod befattet det gandske Lembergske, eller det egentligste Røde-Rusland. Grændserne af disse Lande og tvende Stater have ellers været meget foranderlige, som de have havt Overhaand til. I Polens Deelning blev Byen Wladimir selv ved Polen, dog strækker den Keiserlige Andeel sig paa een Mil nær den, hvilket viiser, at man fra Keiserlig Side haver anseet Palatinatet Belæ, som en Deel af det Lodomiriske Rige; Af alt det hidindtil sagde følger ogsaa, at begge Riger have Navn af Byer, hvilke med Tiden have formedelst deres Regenters Magt meddeelt anseelige Lande deres Navne. Begge Riger af Halicz og af Lodomer nævnes ofte sammen, og synes ofte at have havt fælleds Regentere, hvorfor jeg og vil afhandle deres Historie under eet. Da Lodomers Navn er egentligen Wladimir, og man finder et Wladimir eller Wolodimer i det store Rusland, saa har jeg engang været af den Meening, at den var bleven anlagt af Folk fra benævnte Bye (30), men nu jeg estertænker, at denne først er bleven anlagt af Storfyrsten Wolodimer eller Waldemar imod det 10de Seculi Slutning, og at den Poliske Wladimir var i det mindste til eet Hundrede Aar tilforn og maaskee længere, saa falder den Giætning bort; Dog kommer det mig troeligt for, at den bær Navn efter og er mueligt anlagt af den Fyrste Wolodimir, som har regieret i de Egne.

S. 3.

Deres ældste
Indvaanere.

Saavidt jeg kan spoere, have Sarmatiske eller Slaviske Folk fra de ældste Tider beboet Egnene af Halicz og Wolodimir, og rimeligen været af det Slags

(30) Min Afhandling om Slaverne i det Kiøbenhavnste Selskabs Skrifter, Tom. 12, p. 282.

Slags kaldte Vender, maaskee og at nogle Finske Folke Slægter have opholdt sig paa de Randter, i det mindste er det vist, at det Vendske Sprog er og fra umindelige Tider har været blandet med meget Finsk; det er ogsaa vist, at Tacitus siger, at Vender boede imellem Peuciner og Finner, af hvilke de første boede Norden for Donau ved dens Udlob og de sidste i Lithauen (31). Men da Venderne vare deelte i mange mindre Folk, saa kommer det mig troeligst for, at Bessi og Carpiani have egentligen beboet disse Egne. De første sætter Ptolemæus ved de Carpathiske Bierge, som nu giere Skilsmiffen imellem Polen og Ungarn, og hvilke jeg meener at finde igien i Bosnien, hvorhen de uden Tvivl ere vandrede i det 5te og 6te Seculo, maaskee og en Green af dem har under Navn af Bessi vendt sig til det Land, der efter dem endnu fører Navn af Bessarabia. Til de sidste nemlig Carpiani anviser samme Ptolemæus Boelig imellem Peuciner og Bastarner, og synes de at være Carpi, hvilke uden mindste Tvivl beboede de Carpathiske Bierge (32) og havde enten Navn af dem, eller og gave dem Navn; Een stor Deel af disse Carpi bleve under Kæiser Diocletiano forflyttede til Illyricum Aar 295 (33), hvor jeg troer, at de efterhaanden have forandret deres Navn til Croater og Erabater og smaaligen faaet Tilfod fra deres Landsmænd paa de Carpathiske Bierge, der og kaldes Reapack, hvilket er skeet i sær i det 5te og 6te Seculo, efterat Hunnernes store Magt var svækket efter Atilæ Død; under Heraclio i det 7de Seculo sadde allerede Bosnier, Croater og Servier i Illyrico (34), hvorvel Navnet Belo Crobatien eller det hvide Croatien (det store Croatien) forekommer endnu hos Kæiser Constantinus (35) i det 10de Seculo med Tilfæg, at det da havde sin egen Fyrste, laas hen imod Francia, stod under Ottho den

P p p 3

Store

- (31) Tacitus de moribus Germanorum c. 46. Mit Skrift om Folkenes Oprindelse p. 154, 160.
- (32) Ptolemæi Geograph. l. 3. c. 5. p. 282. Min Afhandling om Slaverne p. 279. i det Kiøbenhavniske Selskabs Skrifter 12 Deel.
- (33) Jornandes cap. 16. Eusebius Scaligeri p. 47. Anonymus ad calcem Chron. Pasch. Corp. Byz. T. 4. p. 389. som dog er Idatius ad calcem Scaligeri Eusebii p. 30.
- (34) Constantinus de adm. Imp. in Corp. Byz. T. 22. p. 72.
- (35) Id. l. c. p. 78.

Store (*), og var endda ikke Christen; Fra dette Land vare Crobaterne i Istria komne; Efter al Anseende har Constantinus herved ey forstaaet andet end Polen, der allerede den gang strakte sig til de Carpathiske Bierge og var Eyer af Cracau, Sandomir og maaskee flere Stæder i de Egne; i det 3die Seculo ved Aar 235 boede Carper endnu i deres gamle Land, sendte Bud til Romerne om Penge og paastode at være bedre end Gotterne (36); Om trent ved Aar 248. featede 3000 Carper, et Folk, der var meget skicket til Krigen og ofte angreb Romerne under den Ost Gotthiske Konges Ostro-Gothæ Færner, imod den Romerske Keysers Philippi Feldtherre Decius (37); Julius Honorius (38) en Skribent af det 5te Seculo nævner endeel Folk fra Donau af til Østersøen, som det synes, i den Orden: Sarmater, Vasterner, Carper, Gotter, Duli (uden Tirol Slaver og i sær Servier) Gepider; Da Æthicus (39) en Skribent af samme Seculo gier og Gotter og Carper til Naboe. Efter Evagrius (40) krigede Carper med flere Barbariske Folk udi Gallieni Tid i Grækenland, Thracien og Jonien; Ved at overveje alt dette, saa forekommer det mig rimeligt, at de tilbageblevne Carper, Croater eller Crobater ere ved deres Landsmænds Udmar blevne meget svækkede og efterhaanden fortrængte af de sig siden udbredende Polacker og Russier, der dog, ligesaa vel som de selv, vare ogsaa Sarmatiske eller Slaviske Folk, men dog ei anderledes fortrængte, end at der endnu boede mange Croater eller Carper i Lille-Polen endog i det 10de Seculo, og saaledes, at de Carpathiske Bierge endnu indtil denne Tid bære deres Navne; Efter al Anseende have Polakkernes ældste Stæder, saafremt de ere Ptolemæi Bulanes, været ved Weichsel-Floden i Store Polen og Massovien; Men skulde de derimod stamme fra Besgi ved Caucasus saa ere de komne ind fra Øster, og det først i 4de eller 5te Seculo,

(*) At Ottho kaldes den Store hos Constantinus, som levede med ham, er uden Tirol et Gloffema af en senere Udskriver, som derved har tænkt at giøre det tydeligere, hvilken Ottho det var.

(36) Petrus Patricius Corp. Byz. p. 18.

(37) Jornandes cap. 16.

(38) Ad calcem Melæ Lugd. Bat. 8vo ib. 1685. p. 13.

(39) Ibid. p. 45.

(40) Hist. Eccl. lib. 5. c. 24.

eulo, hvilket bekræftes derved, at deres egentlige Navn er Lecher, for hvilket Poli er sat, der betyder paa Slavonisk en Slette og deres Navn altsaa saa meget, som de Lecher der beboede Sletten; Hvad Russerne angaaer, da var deres ældre Navn Polaner, som Nestor (41) vidner, fordi de boede paa en Pole eller slet Mark i Egnen af Kiow ved Dnieperen, hvilke Folk vare efter mine Tanker Antikke Slaver; det Russiske Navn kom først op der efter Nestors Sigende i det 9de Seculo under Oleg ved Waregerne, det er Folk fra vort Norden og bredede sig derpaa alt videre og videre ud, men Spørgsmaal bliver dog om det Russiske Navn ei forhen haver været bekiendt paa andre Steder, en Undersøgelse, jeg ikke vil indlade mig i, da den ei vedkommer mit nærværende Forehavende; Saa meget er vist, at allerede i det 9de Seculo skulde Indvaanerne af Galicia og Lodomiria været Russer eller Ruthener, om man kan troe den Ungarske Skribent Kong Bela Notarius, efter hvilken Ungarerne komte til Kiow Aar 884. eller som Katona (42) vil 888, hvor de finge overhaand, tvunge dem saa og Fyrsten af Susdal til at give sig Gisser, og aarlig Skat, og droge derpaa giennem Lodomer og Gallicien til Pannonien, der efter dem fik Navn af Ungarn, thi de maatte love Ruthenerne i Kiow ei at ville sætte sig ned i Gallicien. Dette viiser, at Indvaanerne der ogsaa vare Ruthener og stode i nye Forbindelse med dem i Kiow, hvorvel saavel Gallicien som Lodomer havde sin egen Fyrste; Og at denne Ungarske Anonymus har anseet disse Lande for da, at have været beboede af Russer, kan ogsaa sluttes deraf, at han siger, at Pannonien imellem de Floder Theys og Donau grændsede til Ruthener og Polakker; Efter denne Tid regne ogsaa alle Ungarske, Polske og Russiske Skribentere disse Lande til Rusland, hvorfor og Navnet Røde-Rusland forekommer endnu der. Hertil kommer, at Byen Galitsch eller Galicz endnu findes i Rusland i det Archangelske Gouvernement og hvilken før haver været et Fyrstendomme og er et Landskab for sig, der ligger imellem

(41) Pag. 42 til 44, 49, 53, 56, paa hvilket sidste Sted han vidner, at Slaverne finge af Waregerne (det er vore nordiske) først det Navn Russer, men kaldtes ogsaa Polaner fordi de beboede Sletter.

(42) Anonymus in Schvanderi Script. Ung. c. 8—12. T. I. p. 7—10. Katona Hist. crit. primorum Hungariae Ducum p. 99. 100.

imellem de Landsskaber Mosogda, Suedal og Jaroslaw (43). Vil man nu antage, som baade Navnet og Folke-Færden medfører, at de Halicziſke eller Galiciske Ruffer, og venteligen de af Lodomer med, ere komne fra dette Sted og Egn i det store Rusland, hvor maaskee det rette Risaland eller Rusland har ligget fra de ældste Tider, saa synes baade dets Fraliggenhed og andre Omstændigheder at udfordre, at det maae i det seeneſte være ſteet i det 6te Seculo i Anledning af Avarernes Vandringer og Chazarernes store udbredte Magt. Alt dette beſtyrkes end meere derved, at i Lille-Polen ved de Sleſiſke Grændſer ligger et Hertugdømme Severien (44), hvilket uden Tvivl endnu bær Navn efter det hvide Servien, ſom Keiſer Conſtantine (45) kalder det i det 10de Seculo, hvis Indvaanere endda vare udbøtte i hans Tid, og hvis Land grændſede til de hvide Croaters, hvorfra en ſtor Deel begave ſig i det 7de Seculo til Keiſer Heraclius, ſom indrømmede dem det Land ſønden for Donau, der endnu bær Navn af Servien; Hvor vidt det hvide Servien i Polen haver ſtraft ſig, ſkal jeg ikke kunde ſige, dog kommer det mig for, at endeel af Sleſien og Lille-Polen haver hørt dertil; Efter al Anſeende ere de, ſaavelſom de hvide Croater, blevne meget ſvækkede ved deres Udvandringer i det 7de Seculo, og deres Lande derpaa efterhaanden faldne i Polakkers og Ruſſers Hænder; Mærkeligt er det, at Aarbøgerne af Fulda (46), ſom slutte med Aar 900, ſige, at Soraber boede i Dalmatien; Da nu diſſe Soraber ey kunne være andre end Servier, ſønden for Donau, ſaa viiſer dette, at Sorabi, Servii, Serbli, med hvilket ſidſte Navn Keiſer Conſtantine belegger dem, ere det ſamme Folk efter adffkillig Udtaale; en Menning den lærde Lucius (47) derfor ogſaa antager; Men heraf synes naturlig at følge, at de Soraber eller Sorber, ſom boede i Luſitaniæ og endnu boe der og have deres eget Sprog, ere af ſamme Folk ſom Servierne ſønden for Donau, allerhelſt de begge ere Slaver; Unſkeligt derfor var det, at en lærd Mand vilde ſammenligne diſſe tvende endnu blomſtrende

(43) Büſchings Geogr. T. 1. part. 2. p. 720. Ranfts Beſ. des Ruſſ. Reichs p. 74.

(44) Ibid. p. 1009.

(45) De adm. Imp. Cap. 31. 32.

(46) In Freheri Scr. Germ. T. 1. p. 14.

(47) In Schwandtneri Scr. Hung. T. 3. p. 86. lib. 1. c. 15.

strende Sprog; Ingen undre sig over, at Folk boende i Servien og Lausitz ansees af mig for de samme, thi det er sædvanligt udi Middeltalderens og de vandrende Folkes Historie, at saadanne Spring forekomme. Obotritter eller Abodritter boede i Mecklenburg og ligeledes ogsaa ved Donau, begge vare Slaver og eet Folk, det sidste lidet bekjendt, men det første derimod bestomeere; Soraberne maae i det seeneeste være komne til Lydsland i det 6te Seculo; Saa mange og store Vandringer og Udbredelser kunde ei andet end svække Croater og Servier og forarsage at Polacker og Ruffer nedlode sig i deres Lande, som vel og vare Slaver, men som dog komne fra andre Kanter, da de første, nemlig Croater, derimod synes at have været de Egenes ældste Indvaanere, thi Servierne ere uden al Tvivl komne der seener, hvorvel i meget gamle Tider, og uvist naar, fra et Landskab i det store Rusland, som endnu bevarer sit Navn i den Bye Nowgorod Swertskoy, hvilket ligger i det Kiowske Gouvernement og hørte tilforn til Hertugdømmet Severien, der laae imellem Czernickow, Smolensk, og Woronin; Fra dette Severien ginge Servierne maaskee allerede i det 2det Seculo, og rimeligen for Gothernes Overmagt, komne til det nu værende Lille-Polen, og maaskee endeel af det nu værende Røde-Rusland, kaldte det Severien og udsendte derfra vandrende Hære til Lausitz og Servien, hvor deres Navn bedre har vedligeholdt sig end i deres rette Stamme Lande; Lomossow kalder de Folk, som boede i Røde-Rusland imellem de Floder Pripat, det er Przypecz og Dnieper, i hvilken den falder, Slaver Ormoier, et Navn, som ellers er mig ikke bekjendt, og maae de efter disse Floder tildeels ogsaa have beboet Wolhynien, hvorvel han sætter Wolhynier deri, og altsaa besiddet endeel af Lodomir.

S. 4.

Som forhen sagt, saa forekomme Navnene og Landene af Galicz, Galicia og Lodomer først ved Aar 884 eller 888, thi efterat Ungarerne havde forladt Kiow og vare blewne fulgte paa deres Mars til Pannonien af mange Ruffer og Cumaner, komne de til Lodoater, hvis Dux tilligemed de Fornemste underkastede sig dem, ginge dem i Møde og gave dem kostbare Foræringer. Der opholdte de sig i 3 Uger, og gav Fyrsten dem ved Afskeden til Gister sine tvende Sønner, og alle Sønner af Jobagierne, hvorved de Fornemste forstaaes, Nye Saml. II. B.

Deres Historie
fra 9de til 14de
Seculum.

og desuden i Foræring 2000 Mark Sølv, 100 Mark Fogt (det er purt) Guld, utallige Skind og Kapper, 300 Heste med Sadler og Lemme, 25 Kameler, 1000 Oxer og flere Gaver; I den fjerde Uge drog Ungarerne til Gallicia, hvor de paa samme Maade bleve modtagne, og finge til Biffel Fyrstens eene-
ste Søn samt de andre Fornemmes Sønner, 10 skønne arabiske Heste, decem Farisii optimi, 300 Heste med Sadler og Lemmer, 3000 Mark Sølv, 200 Mark Guld og kostbare Klæder til deres Fyrste Almus og hans Mand; Efter een Maanedes Forløb forlode Ungarerne Gallicien, og gjorde fast Forbund med de Ruffiske Fyrster: Fyrsten af Gallicien lod 2000 Bue-Skyttere og 3000 Bønder bane Bey for dem igiennem Skoven Houos til Pannonien, gav dem ogsaa Dvæg og andre Fødevarer med, og paa saadan Maade komme Ungarerne til Pannonien ved Raad af Rufferne fra Gallicien (48); Af dette sees, at Lodomer og Halicz vare da vægtige og rige, hvorvel det sidste meest, men dog ingen af dem i Stand til at imodstaae Ungarerne. Vel sandt, at alt dette beroer allene paa den saa kaldte Kong Belæ Notarius, en Ungarsk Skribent af det 13de Seculo, og at Keiser Constantinus, som skrev ved Aar 950, fører Ungarerne igiennem Moldan og Siebenbürgen ind i Ungarn, men hertil svarer jeg, at Belæ Notarius dog beraaber sig paa gamle Folke-Sange, og at begge Fortællinger kan foreenes sammen ved at lade et Partie Ungarer gaae den eene Bey, og et andet den anden. Om Cumanerne maae jeg dog ved denne Leilighed anmærke, at nu er jeg overbeviist om Rigtigheden af den afdøde Thunmans Meening, at de have været en Art af Uzer eller Polowzer og selgeligen havt Landet ey langt fra Kiow inde, ferend Patzinakerne komme der, hvilke maaskee bleve saa let i Stand til at indtage Landet der, ved det Cumanerne vare svækkede ved deres Udvandring med Ungarerne. Af det hidindtil sagde er det klart, at saavidt man veed, haver Halicz og Lodomer ey staaet under noget fremmed Folk, ferend under Ungarerne, siden de vare bleve beboede af Ruffer, men efter al Anseende har Ungarernes Overherfskab denne gang ey været længe over dem, og det deels fordi Ungarerne drog længere bort og finge nok at bestille med Bulgarer, Græker, Slaver i Pannonien og Mæhren,
deels

(48) An ap. Schwandtn. Tom. I. cap. 10—12. Katona p. 99.

(49) Nestor p. 53. 46. Büschings Geogr. T. I. P. 2. p. 765.

deels og fordi den Russiske Fyrste i Kiow Oleg, vor sidste Orvar Odd, en indfødt Nerff, begyndte at blive meget magtig; saa at han allerede Aar 885 skal have undertvunget Radom, en Stad i Woywodskabet Sandomir i Lille-Polen, med mindre at Indvaanerne ved Soscha eller Szosna Floden i det Belgorodiske Gouvernement skal forstaaes derved, som uden Tvivl er rigtigere. Ved formeldte Flod ligger efter Homans Kort en Dye Galicz, som jeg dog ikke kan finde i Büschings Geographie, men vel hos ham (50) og Ranft (51) en Gaditsch eller Hodiatsch; Dersom Galicz var rigtig, som det dog vel ikke er, saa kunde man for Nærhedens Skyld snarere søre derfra Indvaanerne af Galicia. Men derimod er det vidst, at Oleg førte Krig Aar 885 med Sulibocherne og Twerzjerne, der boede ved Floderne Bog og Dniester henimod Havet, og at han Aar 907 havde Twerzjer og Duleber i sin Hær imod Grækerne, hvilke sidste boede inde i Landet ved Bog, omtrent i Podolien og Woywodskabet Broclau og ere maaffee de samme, som Duli eller Servii, Severier, i det mindste sætter Nestor Sewerow Buschmer ved Floden Bog bag ved Wolhynien (52); Ja han havde endog Chorwater i sin Hær, hvorved neppe kan forstaaes andre, end de, som boede i det høide Croatien; Da nu Podolien grænsker op til Galicz, saa er dette maaffee og da bleven undertvunget af ham, i det mindste stod det siden i Samsund med Regenterne af Kiow, saa den Undertvingelse kan være bleven befordret ved Ungarernes andre Krige, og ved det tvende Brødre streede omtrent paa de Tider sammen om Herskabet i Galicz (53). Chorwaterne beboede Biergene ved Galicz; have de da staaet under de Kiowiske Regentere, saa maae de af Galicz rimeligen ogsaa. Ved Aar 944 havde Igor, Regent af Kiow, Twerzjer i sin Hær imod Grækerne (54). Ved Aar 970 gjorde Storfyrste Swetoslaw af Kiow sin Son Wolodimer til Regent i Nowgorod; Wolodimers Moder heed Maluscha Datter af Malcus eller rettere Malco fra Lubtschan, det er Lublin i Lille-Polen (55); hvilket atter viiser,

D 9 9 2

hvor

(50) Büschings Geogr. T. I. P. 2. p. 762.

(51) p. 198.

(52) Nestor p. 53. 46. 56. 45.

(53) Orvar Odds S. c. 36.

(54) Nestor p. 69.

(55) Ib. p. 88. Lomonosow alte Russische Geschichte p. 116.

hvor langt de Kiowske Fyrsters Regiering strakte sig ind i Polen langt forbi Halicz; Aar 981 begyndte Wolodimer, Storfyrste af Kiow, Krig med Lecherne eller Polakkerne og fratog dem Peremischel, det er Przemysl i Lille-Polen; Tcherwan, hvilken jeg ikke kiender, med mindre det skulle være Czernonogorod i Podolien, siden Dlugoffus skriver det Czervien, i hvilket Navn moaffee Serviens eller Severiens ogsaa stikker. Han indtog ogsaa flere Stæder, hvilke endda i tidtmeldte Nestors Tid, det er efter Aar 1100, stode under Rusland (56¹). Miecislaus regierte da i Polen og henfører den Poliske Skribent Dlugoffus Krigen til Aar 985; Przemysl ligger Vesten for Halicz og Czernonogorod Osten, hvilket synes at viise, at Halicz maade da og have staaet under de Russiske Fyrster i Kiow, hvilken var Hovedstaden for gandske Rusland; Hvoraf sees, at jeg haver vildsaret i min Afhandling om Pakinakerne (56²), følgende Bayer, ved at tillægge dem Halicz og Røde-Rusland paa de Lider, som dog snarere stode under Russerne i Kiow, hvorvel jeg derfor ikke nægter, at jo Pakinakerne have jævnlig streift ind i Halicz og Røde Rusland. Da og Siebenbürgen for den største Deel hørte da vel til Ungern, men dog noget deraf til Pakinakerne, saa kan derfor Kæyser Constantini Udsigende endda staae ved Magt, at Pakinakerne laae Norden for Ungarn. Da den Kiowske Storfyrste Wolodimer omvendte sig i det Aar 988 eller 990 til den christelige Græskiske Troe i Andledning af, at han ægtede den Græskiske Prindsesse Anna, saa blev heele Rusland efterhaanden christned (57) og deriblant ogsaa Halicz og Podomer; Men som Polen var allerede fra Aar 983 af omvendt til den christelige catholske Religion og Ungern ligeledes fra 983, saa udbredede den catholske Lære sig ogsaa herved i Halicz, efter som dette Land var snart i Russers, snart i Polakkers, snart i Ungarers Hænder. Aar 993 eller 997, som Dlugoffus har, hvilket jeg dog troer at være urigtigt, siden han lader sin egen Regent Miecislaus regiere til 999, da han dog døde 992 efter den Tydske Skribent Ditmarus, som levede paa de Lider, hvorom alting er, saa i det

Aar

(56¹) Nestor p. 97. Dlugoffus lib. 2. col. 108. Büsching I. c. p. 1012. 1020.

(56²) Kiøbenhavnste Selskabs Skrifter Tom. 10. p. 271.

(57) Nestor p. 105—109. Dlugoffus lib. 2. col. 91—93. Gebbardi Hist. von Ungarn Tom. I. p. 415—416. Lomonosow p. 146—168.

Aar 993 eller 997 krige de Wolodimer med Croaterne, dem nemlig i det hvide Croatien, som beboede de Carpathiske Bierge; Paa Hjemvejen stred han med Pagineerne og overvandt dem ved Sula Floden i det Kiowske Gouvernement, hvor han siden til en Erindring anlagde den Stad Perejaslaw (58). Pagineerne var et mægtigt og gruesomt Folk, der beboede Moldau, Wallachiet, Bessarabien, en stor Deel af Wojwodskabet Braclaw, og Ukraine lige til Dnieper, og paa den østre Side af bemeldte Flod oven for Crim lige til Don Floden. Ved denne Leilighed maae jeg og anmærke, at Dlugoffus synes at have brugt Nestor, thi han anfører Ting, som en findes hos nogen ældre Polsskribent og allene hos denne Russiske Historieforfatter. Ved Aar 998 fortæller han, og Nestor, som anfører det til 994, hvorledes Pagineerne overvunde Wolodimer i eet stort Slag ved Wosilaw, maaskee Wasilkow, en langt fra Kiow Westen for Dnieper (59). Efterat Wolodimer havde antaget den christne Troe, synes det, at han levede i Fred med de Christne, i det mindste gjorde han saa med Boleslaus udi Polen, hvortil maaskee ogsaa kom dennes Stridbarhed og Magt, som Dlugoffus vil, der henfører det til Aar 1001, hvorimod Nestor beretter det under Aar 994 (60); Men Wislaarene af Freden ere en Komne til os, dog kommer det mig rimeligt for, at Halicz er forblevet under Wolodimers Højhed; Hvorom alting er, saa varede denne Fred ved, saalænge Wolodimer levede, og komme baade Polen og Rusland derved i Velstand; Men efter Wolodimers Død opkom Stridighed imellem hans tvende Sønner Svetopolk og Jaroslav, og tog da den første Flugten til Polen, hvis Konge Boleslaw gif derpaa ind i Rusland, hvor han gjorde stor Fremgang, saasom Stæderne vare endnu en omgivne med Mure, men havde ifkun faste Kasteller, hvilke han lod ligge urørte; Saaledes drog han frem lige til Luck i Wolhynien, hvor han ved Bug Floden overvandt Jaroslaw i et stort Slag, og indsatte Svetopolk i Kiow, hvilket han dog kort efter maatte forlade, da de Russiske Indvaanere der sloge hans Folk ihjel. Paa hans Tilbage-Mars indtog han de Tzcherwensiske Stæder, hvorved, efter det

2993

jeg

(58) Dlugoffus c. 123. Nestor p. 109—111.

(59) Ibid. col. 123. Nestor. p. 111. Büsching p. 76c.

(60) Ibid. col. 135. Nestor p. 114.

jeg forhen har sagt, de Podoliske venteligen forstaaes; Om saa er, da har vel og Halicz ogsaa da afladet at staae under Kiows Høghed, i det mindste vil Dlugoffus, at Boleslaw beholdt mange Russiske Befæstninger lige op til Kiow; Nestor henfører dette til Aar 1018, men Dlugoffus til 1008 og 1009. og fortæller siden ved 1018 en nye Krig imellem Jaroslaw og Boleslaw, men da Wolodimir vist døde 1015, saa er dette urigtigt, og Dlugoff har af een Krig gjort tvende, hvortil kommer, at hans Beretning strider imod Dithmar, en Skribent, der levede paa de Tider; Men dette er vel rigtigt, som han beretter ved Aar 1019, at Jaroslaw gjorde Fred med Polakkerne, paa Billaar, som det synes, at disse beholdte deres Erobringer (61¹), og legger Martinus Gallus (61²) til, at Rusland, (hvorved egentligen kun det Røde og Wolhynien forstaaes) var længe siden Polen skatfaldig, han synes og at tale om tvende Krige imellem Boleslaw og Russerne; Men da Boleslaw døde, enten 1030, som Nestor vil, eller og 1025 efter Dlugoffus, hvormed og den meget ældre Saxiske Annalist, der slutter med 1139, overeenstemmer (62), saa angrebe de Russiske Storsyrster af Kiow og Brødre Jaroslaw og Mstislaw paa nye Polakkerne og toge de Tschernwensiske Stæder ind, hvorvel Dlugoff vil, at den nye Konge i Polen Micislaus strax tog dem tilbage, om hvilket sidste jeg dog høyligen tvivler, thi ligesaa mægtig som Polen var under den store og duedige Boleslaw, saa asmægtig var det derimod under Miecislaw, dog tilstaaer Dlugoff selv, at Jaroslaw hiemsøgte Aar 1038 endog Masovien baade til Vands og Vands (nemlig, han løb med sine Baade op ad Floderne, og trak dem fra den eene i den anden) hvilket Tog er vel det samme, som Nestor omtaler ved 1041. Efter alle disse Omstændigheder bliver det troeligt, at Regenterne af Halicz og Lodomer have efter Boleslavs Død staaet en tidlang under Storsyrsten i Kiow hans Høghed, thi det er rimeligt, at de dog derfor have havt deres egne Fyrster, hvilket ogsaa bekræftes derved, at den

Ungarske

(61¹) Dlugoffus col. 151—154, 167—169. Nestor p. 121. Dithmar.

(61²) p. 62.

(62) Dlugoffus c. 181. 200. Nestor p. 125. 126. Annalista Saxo apud Cornerum T. I. col. 457. Martinus Gallus p. 58, som skrev i Polen selv ved Aar 1110 gjør ogsaa 1025 til Boleslavs Døds-Aar.

Ungarske Skribent Thurocz (63), om man og kan troe ham heri, taler om, at de tvende flygtige Ungarske Prindsler og Bredre Andreas og Leventa forlode Polen og begave sig til Kongen af Lodomer, som dog ikke tog imod dem, hvorpaa de forføjede sig til Cumanerne og derfra til Russerne, fra hvilke Andreas blev hentet Aar 1045, og besteg den Ungarske Throne; Arbejserne af Hildesheim (64) tale om en Henric Søn af Stephan Konge i Rusland, som Aar 1031 blev paa Jagten dræbt af et Bildsviin, denne Stephan var egentlig Konge i Ungarn paa de Tider og Henric kaldes ellers Emeric; De Russer, de begave sig til, vare efter Prays (65) Meening de, der grundfede op til Ungarn, riimeligen altsaa de af Lodomer. Duntrent ved denne Tid nemlig 1043 blev Vennskab og Fred paa nye sluttet imellem Rusland og Polen, i det Jaroslaw gav sin Søster Maria til den nye Poliske Konge Casimir enten Aar 1043, som Nestor vil eller og 1041 efter Dlugoffus, som tilligemed beretter, at da gave Polakkerne først mange Befæstninger og Landskaber tilbage til Russerne, som de havde besiddet siden den store Boleslai Tid (66), hvilket, saa fremt det er rigtigt, bør forstaaes saaledes, at Polakkerne afstode dem ved Freden, thi jeg har forhen viist, at efter ald Formodning havde Jaroslaw allerede taget dem tilbage igien Aar 1031. efter Boleslai Død; Siden var Fred imellem Rusland og Polen indtil 1067, da Isjaslaw, Storfyrste af Kiow, flygtede til sin Fasters Søn Boleslaw, Konge i Polen, fordrevet af sin beslagtede Wseslaw, Fyrste i Polocz, hvilket Land siden længe tilhørte Litthauen, men da, og nu igien, Rusland; For at sætte Isjaslaw ind igien begyndte Boleslaw Krig Aar 1069, som Nestor vil, eller og 1070 og 1071 efter Dlugoff, der og retteligen legger til, at Boleslaw vilde igien indtage sin Oldfaders den store Boleslaws Erobringer, og paastod tilligemed at have Ret til store Stykker af Rusland efter sin Moder Maria og ved sin Dronning, som var en Russisk Prindsesse. Dog det gif ham paa samme

Maade,

(63) Ap. Schwandt. T. I. c. 39. p. 104. Gebhardi Ung. Gef. T. I. p. 452. 453.

(64) Ap. Leibnitz Tom. I. p. 726.

(65) Annal. Reg. Hung. ab anno 997 ad Carolam Imum.

(66) Nestor p. 127. Dlugoffus Lib. 3. col. 218.

Maade, først havde han overhaand, satte Isjaslaw paa Thronen, men maatte trække sig tilbage og forlade Kiow, da Russerne hemmeligen dræbte hans Føls; Imidlertid indtog han dog siden den meget faste Bye Przemysl i Røde Rusland (67) og fra denne Egn, maaskee og fra Halicz, da de stode sammen, er det vel at Russerne bragte Boleslaw Skat til Cracau, som en Anonymist Polsk Skribent fortæller (68), der skrev imod det 14de Seculi Slutning; Over den er det vel og at han satte een af sine Adelsmænd til Stadtholder, naar Boguphalus skriver (69), at han satte saadan een over de Russiske Fyrster, hvoraf jeg slutter, at Halicz og Lodomer har da endnu havt sine egne Fyrster; I en Krig imellem Boleslaw og den Ungarske Konge Salomon mistede den sidste mange Føls i Bierg-Egnene imellem Rusland og Ungarn (70), hvorved tydeligen peges paa de Carpathiske Bierge ved Halicz; Og som Boleslaw drog did, saa giver det atter en Formodning, at Fyrsten af Halicz har da staaet under ham. Aar 1073 kom det atter til Krig imellem Rusland og Polen, i det Isjaslaw forjaget fra Kiow tog paa nye sin Tilflugt til Boleslaw, som strax gik ind i Lodomirien, hvilken efter Dlugoff kalotes siden Chelm, men i hans Tid Luck, hvoraf sees, at Blodimiria begreb i sig det Palatinat Chelm og den Luckiske Egn, som var en stor Deel af Wolhynien. Blodimirien havde da tre faste Stæder: Wolhn, hvoraf maaskee Wolhynien har sit Navn, Blodimir og Chelm, hvilke da vel ikkun vare befæstede med Træ-Volde, men laae derimod paa store Hønder og havde stærk Russisk Besætning inde. Boleslaw indtog Wolhn (71) og tvang Aaret efter 1074 Georg, Fyrste af Blodimir, til at indgaae Fred og at give sig Gister, hvorpaa mange Russer flyede fra bemeldte 3 Byer til Kiow, hvis Fyrste Wsewolod gik Boleslaw i møde, men blev overvundet af ham (72). Efter disse Omstændigheder kan jeg ikke fatte, at det er mueligt, som Nestor (73) vil, at Wolodimir, Wsewo-

(67) Dlugoffus c. 264—268. Nestor p. 136. 137.

(68) Apud Sommersberg Tom. 1. p. 23. Martinus Gallus p. 72.

(69) Ap. Sommersberg T. 2. p. 26. 27.

(70) Ibid p. 27.

(71) Dlugoffus col. 272. Nestor p. 138.

(72) Dlugoff. c. 273. 274.

(73) P. 139.

Wfewelods Sen, skulde Aar 1076 have hindsjet Polakkerne imod Tschecherne, det er Bøhmerne; hvorom alting er, saa er det vist, at Boleslaw enten 1077, som Nestor vil, eller og 1076 efter Dlugoff, paa nye indtog Kiow, satte Isjallaw atter ind og vendte med riigt Bytte tilbage (74). Til Aar 1078 henfører Dlugoff, men Nestor vel rettere til 1085 og 1086, at Wfewelod, Storsyrste i Kiow, indtog Luck i Wolhynien fra Jaropolk, Isjallaws Sen, som dog Boleslaw efter Dlugoff skal have igien taget (75). Aar 1081 efter Dlugoff, eller 1091 efter Nestor, drog den Russiske Syrste Wafilko, en Sønnesøn af Jarislaw ved Kostislaw, ind i Polen med mange Polouzer eller Uzer, og ødelagde det vidt og bredt (76). For at komme did ind, maatte de nødvendigen drage igiennem Halicz eller Lodomir; Efter Dlugoff (77) skal den Polske Prinds Miencislaw, Boleslaws Sen, have efter Raad af sin Farbroder Wladislaw, Hertug i Polen, (thi efter Boleslaws Død ferte de Polske Regentere ey den Kongelige, men kun den Hertugelige Titel), ægtet den Russiske Prindsesse Eudoxia, Søster af Svetopolek, Storsyrste i Kiow, for derved at blive des vissere paa de Russiske Landskaber, hans Fader havde undertvungen. Den Ungariske Historieffriever Thurocz (78) vil, at Ladislaus, Konge i Ungarn, som regierede fra 1080 til 1096, skal være faldet ind i Rusland (det Røde nemlig, som grændsede til ham), fordi Cumanerne, saa kalder han Cumanerne, havde efter Russernes Tilskyndelse faldet ind i Ungarn; Russerne vare for svage til Modstand, og lofte derfor at være Ladislaw lydige i alle Ting; Derefter skal han have indtaget Craeou; Men om alt dette finder jeg ikke, at nogen anden taler, og han er en Skribent af det 15de Seculo; Saa meget er vist, at Polen og Rusland vare da temmelig svage og sønderrevne ved indbyrdes Krige, hvilket gav Lithauerne og Jatvingerne eller Jatvingerne, der begge beboede det nu værende Lithauen, Anledning til Aar 1089 at falde ind i Landskaberne af Luck, Lodomir og Lemberg,

og

(74) Nestor p. 139. Dlugoff. col. 278—282.

(75) Nestor p. 142. 143. Dlugoff. c. 288. 289.

(76) Nestor p. 145. Dlugoff. col. 300.

(77) Lib. 4. c. 312. Og den langt ældre Martinus Gallus p. 77. ad calcem Kadlubkonis Gedani fol. 1749.

(78) Ap. Schwandtn. T. I. p. 133. c. 50.

og at edelegge dem med Sværd og med Ild (79); Da nu Polakkerne, under hvilke disse Egne da egentlig stode, en kunde beskytte dem, saa affastede alle disse Russer deres Naag Aar 1091 og uddrove de Polske Hovedsmand og satte sig i Frihed (80). Aar 1097 forligte de Russiske Fyrster sig saaledes, at Svetopolck skulde være Fyrste i Kiow, David i Blodimir eller Lodimir, Wolodar i Przemysl og Wafilko i Terebowl, hvilken vel bliver Trembowla i Halicz, hvoraf jeg slutter, at han regierede over Halicz; I andre Russiske Stæder Osten for Dnieper regierede andre Fyrster, hvilke jeg dog udelader, da de en vedkomme mit Forehavende; Dog denne Foreening varede ikke længe, thi Svetopolck, forladt af David, lod stikke Dynene ud paa Wafilko, hvor paa David vilde bemægtige sig dennes Lande, men Wolodar beleirede ham i Busclet uden Tvivl Busch i Palatinatet Bielsk, hvorpaa han gav Wafilko Ios; Ved denne Leilighed erfarer man, at David herskede ogsaa over Luck i Wolhynien og over Turinsk, hvilket sidste Stæd jeg ikke kiender. Alt dette viiser ogsaa at Fyrsterne i Przemysl, Halicz og Lodimir vare da frie, og stode da hverken under Ungarer eller Polakker, hvorvel deres egne indbyrdes Ueenigheder forarsagede, at saadan Frihed varede kun kort; Det er en mit Forsæt at fortælle alle disse Krige, da de egentligen vedkomme den Russiske Historie, men kun saa meget, som behøves for at forklare Skæbnen af Halicz og Lodimir; Svetopolck forbitret over det, David skied Skidsen paa ham for Wafilkos Mishandling, søgte nu Hielp hos Polakkerne, David ligeledes; Den Polske Hertug Wladislaw hjalp egentligen ingen, men søgte kun at fiske i rørt Vand. Svetopolck indtog Lodimir og David begav sig til Czernogorod i Podolien. Derefter bekrigede Svetopolck Wolodar i Przemysl og Wafilko i Terebowl, men blev overvundet, sendte Bud til den Ungarske Konge Coloman om Hielp, og gjorde sin Søn Mstislaw til Regent i Lodimir, som dog strax efter blev ihjelskudt med en Pilt Aar 1099 den 2den Julii. Efter adskillige Forandringer maatte David flygte til Polouzerne og til sidst lade sig nye Aar 1100 med det lidet Sted Dorogobusch i Wolhynien, hvor han døde; I disse Forvirringer betiente Svetopolck sig af Litthauiske Trops-

per;

(79) Koialowicz Hist. Lith. Part I. Lib. 2. p. 44.

(80) Dlugoffus p. 316. 317.

per; Til sin Søn Jaropolk gav han Lodomir. Dlugoff henfører alt dette til 1094, men urigtigen, da Coloman ey blev Konge før 1096; Dog det gaaer nok an, at han henregner Freden med David til 1090 (81). I det samme Aar drog den Ungarske Konge Coloman imod Wolodar i Przemysl, og belejrede det med 8000 Mand. Paaskuddet var, at Russerne havde tilsladt Cumanerne eller Polowjerne at plyndre i Ungarn; Den Russiske Eufes-Fyrstinde Lanca, maaskee Rostislaws Enke og Wolodars Moder, og den samme Nestor kaldet Janka, det er Anna, Wfelowods Datter, som døde 1112. den 3die November, gjorde da Knæfald for Coloman, og bad forgieves om Fred, thi Coloman sparkede hende fra sig; De Cumaniske Gesandtere bleve og afviste, men i det følgende Slag om Natten erholdte de foreenede Russer og Cumaner, under Anførsel af den Cumaniske Regent Boniak, en stor Sejer, og dræbte 4000 Ungarer (82); Siden blev Venkabet imellem Ungarn og Rusland saa stærkt, at Coloman ægtede i andet Giftermaal Aar 1104. den 21de Augusti Predslawa, en Datter af Sevetopolck Storfyrste i Kiow, men forstod hende efter nogen Tid, og vilde ikke erkende Boris, som hun havde fød, for sin Søn (83¹). Mange Russiske Fyrster og deriblandt Wolodar i Przemysl foreenede sig siden sammen, og gjorde Indfald i Polen, men bleve slagte ved Weixel-Floden af den unge Poliske Prins Bolelaw, Wladislaws Søn (83²). Denne Herre kom Aaret efter 1102. paa Thronen, og giftede sig 1103. med Zbislawa, Datter af Svetopolck, Storfyrste i Kiow, som var Arving til Riget af Halicz, hvoraf jeg næsten skulde slutte, at hendes Moder havde været Wasilkos Datter, dog siger Nestor, at Svetopolck paastod efter Fader og Broder at have Rettighed til Wasilkos og Wolodars Fyrstendømmer; Heraf slutter jeg, at den Poliske Skribent Boguphalus gier Zbislawa kun til Arving af Halicz, allerheldst han og uretteligen gier hende til Svetopolcks eeneste Datter, allene for derved at vise en god

R r r 2

Grund

(81) Nestor Pag. 158. 160. 161. 165—169. Büsching p. 1018. 1019. 1025. Dlugoffus col. 326—340. 344.

(82) Nestor p. 168. 173—176. Pray p. 99 100. Dlugoffus col. 329. Gebhardi.

(83¹) Nestor Pag. 173. Gebhardi p. 494.

(83²) Dlugoffus 346. 347. Martinus Gallus p. 85.

Grund til hans Regents Vaastand paa Halicz, som dog aldrig kunde have retmæssig Sted, saalænge der vare Russiske Prindsfer; (83³) Hvorom alting er, saa bragte Zbislawa Aar 1106. den 12te April en Prindsesse til Berden kaldet Swaitoslaw, uden Tvivl den samme som og kaldes Judith, men døde selv Aar 1108; i hvilket samme Aar en Ægte-Pagt blev sluttet imellem Polen og Ungarn saaledes, at Stephan eller Coloman en Søn af den Ungarske Konge Coloman med en Datter af Hertug Roger i Sicilien, skulde have Judith den Pøsske Boleslai Datter, og gav Boleslaus hende i Medgift Zipserland eller Scepus, som siden har tilhørt Ungarn indtil 1417, da Sigismund pantsatte det til Polen; Derpaa blev den unge Coloman kronet til Konge i Halicz, og da vedtaget, at Przemysl skulde og være hendes Livgeding tillige med Zips, begge paa Livstid. Brylluppet blev opfat formedelst begges unge Aar. Hvorledes det er tilgaaet, at Svetopolck i Kiow, som dog havde en Søn ved Navn Jaroslaw, har siddet stille til alt dette, og ladet Ungarer og Polakker skaffe og valte med hans fornemste Eyedomme Halicz og Przemysl, ligesom de vilde, begriber jeg ikke, ey heller, hvor Wasilko og Wolodar ere afolevne, de egentlige Fyrster i bemeldte Byer. Maaffke Svetopolck, som ellers havde Land nok, og som krige de ideligen med Polowzerne, har overladt Halicz og Przemysl til deres Skiebne, allerhelst han var besvøret med begge Regenterne af Polen og Ungarn, hvis forenede Magt Halicz og Przemysl vare alt for svage til at imodstaae, og derfor uden Tvivl underkastede sig, og stod derpaa Przemysl en tidlang under Polen, hvorvel det derfor havde sin egen Fyrste, men Halicz synes en Tidlang at have hørt til Ungarn, hvis Konge Stephanus mistede sin Pøsske Gemalinde Judith efter saa Aar, hvorvel nogle lade hende længe overleve ham; Ellers var han en vellystig og svag Hætte, og kom Halicz derfor igien fra Ungarn, hertil kommer, at Svetopolck døde 1113. den 16de April, maaffke tildeels af Sorg fordi hans Datter var Aaret tilforn bleven hiemsendt af hendes Mand den Ungarske Kong Coloman, og maatte ligge i Barfælseng hos ham med sin Søn Boris, som Coloman ey vilde kiendes ved, og heraf opkom Krig imellem Russier og Ungarer, dog døde Coloman 1114. den 5te Februarii førend det kom dertil, og blev Stephan

(83³) Dlugossus c. 348—350. Boguphalus ap. Som. T. 2. p. 30. Nestor p. 166.

phan Konge efter ham, men var mindreaarig i de næste 9 Aar (84). Før end alt dette skeedte, havde Jaroslaw, Svetopolcks Søn, gjort 1112. et Tog imod Jarvegerne, hvis fornemste Befæstning var Drohiczy i Podolien eller Palatinatet Bielz ved Bug-Floden, der falder i Weixel, og overvundet dem, hvorpaa han ægtede en Datter af Mstislaw, Fyrste i Nowgorod, ligesom og Wolodimer, der nu var bleven Storfyrste i Kiow, gav 1113. den 11te September sin Søn Roman en Datter af Wolodar til ægte, ventelig for at bestærke Ruffernes Ret til Przemysl (85). Der opkom den gang ingen Krig herved, efterdi Wolodimir havde nok med indbyrdes Stridigheder at giere; Saaledes bekrigede han 1117. Jaroslaw i Lubomir, og havde da med sig til Hielp David, Wasilkos Søn, og Rostislaw, Wolodars Søn, som maaskee da regierede i Halicz og Przemysl, hvor dog Faderen Wolodar endnu levede, hvorvel den sidste Dye stod under Polss Hønhed; Wolodimir belejrede Lubomir, dog blev Fred strax gjort, men Aaret efter 1118. igien brudt, hvorpaa Jaroslaw stode til sin Søsters Mand Boleslaw i Polen, hvor han forblev i 4re Aar, og Wolodimir indsatte sin Søn Roman til Regent i Lubomir og efter hans Død 1119. den 15 Jan. sin anden Søn Andreas (86). Wolodar, Fyrste af Przemysl, gjorde Indfald i Polen, hvis Hertug Boleslaw, efterat han forgieves havde beklaget sig for Wolodimir, Storfyrste i Kiow, hvilket synes at viise, at de Ruffiske Over-Regentere endda førde Overherskabet over Przemysl, og selgeligen saa meget meere over Halicz og Lubomir, der laae dem nærmere, saa sendte Boleslaw sin Feldtsherre Græv Peter Wladis Søn imod ham, som overvandt ham i et Slag, forfulgte og greb ham over Maaltid i Bissokie ndi Polesien, det er Palatinatet Brziesc; Dette skeede Aar 1122; For hans Løsladelse blev Jaroslaws Søn satt til Gissel, og 20000 Mark Sølv betalte; Denne Løsladelse blev udvirket ved Wolodimers Søn og kom han tilbage til Przemysl den 22de Julii. Boguphalus gjør Wolodar urig-

K r r 3

tigen

(84) Dlugoffus col. 360. 372. 374. Gebhardi p. 487. 493. 494. 495. An. 27. Som. T. 1. p. 28. Boguphalus ib. T. 2. p. 36. Pray p. 108. 110. Nestor p. 176.

(85) Nestor p. 141. 176.

(86) Nestor cont. p. 178. Dlugoff. col. 410. 411.

tigen til Konge i Lodmir (87). Efter denne Forening besluttede Boleslaw igjen at indfætte den fordrevne Jaroslaw, og til den Ende at bekrige Storfyrsten Wolodimir. Ved Przemysl forenede han sig med den Ungarske Kong Stephan mod Wolodar og Wasilko, Fyrster af Przemysl, og imod Wolodimir, Wolodars Søn; De indtog de Stæder Belcz, Czernowogrod og Wladimir med flere Casteller, som tilhørte Riget af Lodmirien, og sendte Jaroslaw i Forvejen med 7000 Mand, men han saldt i en Figtning imod Andreas Wolodimirs Søn, enten ved Kiew, som Dlugoff vil, eller rettere ved Wladimir efter Nestors Fortsætter, hvorpaa Fred blev sluttet ved Mægling af Wolodar og Wasilko, og Ungarer og Polakker vendte tilbage; De Ungarske Skribentere kalde Jaroslaw Bezenus, og henføre Krigen uretteligen til 1125, ligesom og Nestors Fortsætter noget efter henfører Jaroslaws Død uretteligen til 1129 (88). Aar 1124. sendte Wolodar sin Søn Wolodimir ind i Polen, som plyndrede Landet indtil Biecz i Egnen ved Cracau, men Aaret efter brød Boleslaw ind igjen i hans Land, og overvandt ham ved Wiltchow, hvorpaa Wolodar forsøede sig til Haliçz, som altsaa rimeligen har hørt ham til, og samlede der en Krigshær paa nye, men den 19de Martii Aar 1126. døde han og blev begravet i St. Johannis Kirke til Przemysl; Hans efterladte Sønner deelte sig i Riget; Wolodimir fik Zwinogorod i Palatinganat Braclau, hvilket synes at viise, at Haliçz maade og have staaet under Wolodar, og Rostislaw fik Przemysl; Imellem disse Brødre opkom 1127. Ufred, saa at Wolodimir kaldte Ungarerne til Hielp og Rostislaw Kufferne, hvilken og tvang sin Broder at sige til Ungarn Aar 1128 (89). Efter dette kom Boris, den Ungarske Kong Colomans Søn, som Faderen en havde villet kiendes ved, til Boleslaw, og bad ham om Hielp til at sættes paa sin Fædrene Throne imod Bela den 2den, der da besad den, men Bela vandt Aar 1132. ved Hielp af Lydske og Behmer, og Boleslaw maatte for første gang

(87) An. sp. Somersb. Tom. 1. p. 29. Boguphalus ib. T. 2. p. 36. 37. Kadlubko p. 47. & ad calcem Dlugoffi T. 2. c. 3. col. 721. Büsching p. 1034. Nestor p. 179. Dlugoff. col. 418.

(88) Dlugoff. c. 419. 420. Pray p. 120. Nest. Contin. p. 179. 183.

(89) Dlugoff. 424. 425. 427. 429. Büsching c. 1021. Kadlubko p. 48.

gang fnye (90). Derefter fortæller Dlugoffus (91) en Tildragelse imellem Jaropolck, Storfyrste af Kiow, og Boleslaw og Grev Peter Wlozczowicz af Kiaz, der i alle Maader ligner det forhen anførte imellem Boleslaw, Wolodar, og Grev Peter Wlastides, hvorfor jeg anseer det for een Tildragelse; Følgen deraf skal have været, at Jaropolck ødelagde Aar 1175. den 8 Martii Wislicia, en anseelig Polsk Stad i Palatinatet Sendomir, og lod Synene udstinge og Tungen affkiære paa en Ungarsk Prinds, uden Tvivl Boris, som havde forraadt ham den, ja lod ham desuden gifde; For at hævne dette, ødelagde Boleslaw Aar 1136. alt Landet Lodomir, hvilket Jaropolck havde 1135. givet Isjaslaw, Mstislaws Søn; Derefter udjog Jaropolck og de Russiske Fyrster, Jaroslaw, Boleslai Svigersøn, fra hans Fyrstendomme, og da Boleslaw siden, troende paa glatte Ord, Indbyggerne af Halicz gave ham, at de vilde indfætte Jaroslaw paa nye, og derfor drog uwarligen derhen, blev han overvundet af Russier og Ungarer og undgik selv neppeligen; Og som dette skeedte 1137. og han derpaa døde 1139, hvorpaa Polen blev deelt iblant hans Søner, saa lader det, at Halicz og Przemysl have siden en tidlang erkendt Polens Hønhed (92). I en indbyrdes Krig udi Rusland kaldte Storfyrsten Jaropolck Hjælpetropper ogsaa fra Halicz og Lodomer til sig Aar 1138 (93). Den berømte Grev Petrus Danus saa kaldet, fordi han var fra Danmark, og som stod i saa stor Anseelse hos den Polske Hertug Boleslaw og hans Søn Wladislaw, under hvilken han dog tilsidst faldt i Unaade, Aar 1148. eller rettere 1144., var gift med en Prindsesse Maria, uden Tvivl fra Halicz, som var beslagtet med Boleslaws første Gemahlinde; Siden giftede han sin Datter med Jaxe, en Hertug i Sorabien, maaskee i det Polske Sererien (*), og stod Brylluppet i Breslau (94); Forhen har jeg sagt, at Wo-

lodimir

(90) Pray 125. 126. Kalubko p. 48. 49. Dlugoff. 433. 434. Kadlubko alt. edit. c. 731—736.

(91) Dlugoffus c. 434. 436—442. Büfching p. 1010. Boguphalus p. 39. Kadlubko c. 724 725. 729. 730.

(92) Dlugoff. c. 443—445. Boguphalus p. 39. 40.

(93) Nestor cont. p. 187.

(*) Dette bekræftes derved, at Dlugoff. c. 501. taler ved Aar 1162. om Jaxa de Milchow armiger; nu ligger Mischow efter Büfching p. 1004. i Palatinatet Crocau, ey meget langt fra Sererien.

(94) Boguphalus p. 36. 41. Kadlubko p. 36. Anon p. 37. 38. Dlugoff. 421. 462—466.

Iodimir maatte flye til Ungarerne, men fra dem maae han vare kommet tilbage og have indtaget sit Fædrene Rige, thi Aar 1142. requirerede han i Halicz og blev af Wsewolod, Storsyrste i Kiow, sendt med flere Syrster Wladislaw i Polen til Hielp; Dog 1144. blev han selv bekrieger af Wsewolod, som endog førte Polowjer imod ham, hvorimod han kaldte Ungarer til Hielp, begge Krigshære stode ved Zwinograd længe i hinandens Aashn og strakte Krigen sig hen til Trembowla; Endeligen lod Wsewolod endeel af Hæren drage over Przemysl og Halicz, saa den kom Wolodimir i Ryagen, hvorover denne tilkøbte sig Freden for Penge; Aaret efter 1145. kom Wolodimir og flere Syrster efter Wsewolods Befaling Wladislaw i Polen til Hielp imod hans Brødre, men de bleve alle overvundne; Forbitret uden Tvivl herover bekriegede Wolodimir Aaret efter Wsewolod, og indtog Prilucka i Palatinatet Braclaw, men Wsewolod døde samme Aar den 1 Julii (95). Aar 1149. var nye Krig i Rusland; Storsyrsten Isjaslaw blev affat og flyede fra Kiow til Luck, og fik derpaa Hielpetropper fra Geyfa 2. i Ungarn og fra de Polske Syrster Boleslaw i Craeau og Henric i Sandomir, hvorimod hans Medstændere finge Hielp fra Wolodimir i Halicz og fra Polowjerne, hvorpaa Ungarer og Polakker ginge hjem misfornoyede, som Dlugoff vil, med Isjaslaws quindagtige Opferfel, hvorpaa ved Wolodimirs Mægling Fred blev sluttet til Luck, hvorefter Isjaslaw begav sig til Lodomir, men indtog 1150. Kiow paa nye, hvorfra han atter fordrevet maatte begive sig til Lodomir, hvorpaa Wolodimir drog tilbage til Halicz, og strax efter indtog Isjaslaw Kiow paa nye ved Hielp af Ungarske Tropper, thi han havde givet sin Datter deres Konge Geyfa 2. til ægte; I det sidste Slag havde Wolodimir Overhaand over Ungarer og Bøhmer, men Aar 1152. blev han en langt fra Przemysl tvende gange slaaget af Geyfa (*), som derpaa sluttede Fred imellem ham og Isjaslaw, hvilken Wolodimir dog strax brød, og døde kort efter om Vinteren, hvorpaa

(95) Nestors cont. p. 190—192. Boguphalus p. 42. Dlugoff. 466—472. Büsching 1022.

(*) Den Græske Skribent Cinnamus l. 4. c. 11. kalder Wolodimir Bladimir Regent af Galiza, og siger, at han stod i Forbund med Romerne, (det er Grækerne) og at Kysfer Emanuel begyndte fornemmeligen for hans Skyld Krig med den Ungar.

paa hans Søn Jaroslaw regierede i Halicz, som Aar 1153. holdt et stort Slag med Isjaslaw ved Trembowla og nødde ham til at gaae tilbage (96). Jaroslaws Søstre vare blevne gifte i eet Aar nemlig 1151, Anastasia med Boleslaw, Hertug i Cracau, og Eudoxia med Misko, Hertug i Store-Polen. Jaroslaw var og besvæget med Georg, Storsyrste i Kiow, og havde hans Datter til ægte, hvorfor ham og 1150. blev overgivet af Georg den Stad Luffschiff, men Aaret efter beleirede de begge forqievos Mstislaw Isjaslaws Søn i Lodmir. Aar 1158. indtog denne Mstislaw Kiow, gjorde Rostislaw til Fyrste, og drog selv til Wolodimir. Noget efter bleve Hjelpe-tropper af Halicz brugte i de Ruffiske indvoertes Uroeligheder. Aar 1160. ægtede Boleslaw af Cracau i andet Giftermaal Helena, Datter af Rostislaw, Fyrste i Przemysl. Equen ved Czernogorod blev 1163. plyndret af Polakkerne (97). Andronicus, en Grækkisk Prinds, flygtede til Jaroslaw, Fyrste af Halicz Aar 1165, hvilken de Grækkiske Skribentere kalde Jerostlabus, Regent af Galiza, et Taurosenthisk (det er Ruffisk) Folk. Ved denne Leilighed nævner Cinnamus ogsaa Rostislaw, som regierede i Przemysl, og fra den Tid af søgte baade den Grækkiske Kæyser og Kongen af Ungarn at trække Regenten af Halicz paa deres Side, som først enten bortlovede eller bortgiftede sin Datter til den Ungarske Konge, der kort efter skal have forskudt hende, men dog siden tog Kæyserens Partie. Aaret efter giftede Jaroslaw sin Søn Wolodimir med Malfride, en Datter af Swetoslaw, Fyrste af Tschernigow (98). Sønnen Jaroslaw er det uden Tvivl, som gav sin Datter til Otcho, Søn af Misko, Hertug i Polen, hvilken Otcho holdt siden med sin Færbroder Casimir imod sin egen Fader, og hialp til, at han blev

Ungarske Geysa, c. 8. tæler han om Chalifi, der hjulpe Ungarerne imod Emanuel, og fulgte næsten Mose Lov, efter Navnet synes de at have været fra Halicz, men efter Religionen Chazarer.

(96) Nestors cont. p. 200—212. Pray 136. 138. Thurocz cap. 66. p. 146. Dlugoff. c. 488. 491.

(97) Dlugoffus 484. 496. 497. Nestor cont. p. 216—219. 221.

(98) Pray Pag. 153. Nestors cont. p. 223—225. Cinnamus l. 5. c. 14. 15. 16. p. 105. Nicetas lib. 1. p. 68. 69.

blev stødt fra Regimentet Mar 1177; Imidlertid døde Mstislaw, Isjaslaws Søn, Regent af Lodomer i Wolhynien Mar 1170, eller 1171. om Høsten (99). Bemeldte Casimir søgte at sætte det sønderflidte Polen i Stand igien, til den Ende angreb han 1182. først Brzesc i Polesien og indtog den; Derefter drog han mod Halicz for igien at indsætte sin Svoger Miecislaw, som hans egne Brødre havde uddrevet under Paaskud, at han var fød af et ulovligt Ægteskab, og at hans egen Moder Boleslai Datter ikke vilde kiendes ved ham (o). Wolodimir, Fyrste af Halicz, Miecislaws Broder, Wzewolod Fyrste af Belz og mange andre Russiske Fyrster, hvoriblant de af Lodomer, ginge Casimir i møde, men bleve overvundne i et stort Slag; Den sidste flyede til Belz, men den første til Bela 3. Konge af Ungarn og bad ham om Hielp. Casimir indtog derpaa Halicz og indsatte Miecislaw paa Wilkaar, at han i Medgang og Modgang skulde staae Polen bie; Han underlagde ham og igien Przemysl; med de Russiske Fyrster stridde da og mod Polakkerne udvalgte Folk af Trebianer, hvorved jeg forstaaer dem af Trembowla og Parter, som jeg ikke kiender; I Anledning af denne og følgende Sejrvinding sigte de Poliske Skribentere, at Casimir foreenede igien med det Poliske Rige Przemysl, Wladimir, Brzesc, Drohiczyn med deres Befæstninger og Byer; Tre Mar derefter nemlig 1185. blev Miecislaw forgivet af sine Undersaatter i Halicz, hvilke derpaa sendte til Wolodimir, som opholdt sig i Ungarn, hvis Konge Bela sendte strax sin Søn Andreas did, der tog Halicz i Besiddelse, dog for sin Fader, thi Wolodimir blev i Ungarn fastet i Fængsel; Casimir havde imidlertid beskicket Roman, Fyrste i Lodomer, til Fyrste i Halicz; Han var Wolodimers yngste Broder avlet af Swentoslaw (*), Boleslai Krivusti Datter med den Russiske Fyrste Wzewolod, som og skal have regieret i Halicz; Dog Roman kom denne gang en dertil, thi Landet var i Ungarernes Hænder, af hvilke

Wolo-

(99) Kadlubko p. 53. 55. Dlugoff. l. 6. c. 524. 535. Nestors cont. p. 208.

(o) Hun skal have avlet ham med en Ungarsk Prinds Coloman, som Gebhardi mener at have været Søn af ovenmeldte Boris, dog alt dette er meget mørkt.

(*) Denne Swentoslaw har enten været Judith selv, som først ægtede den Ungarske Kong Stephan eller en yngre Søster af hende, avlet af Boleslaw med den Russiske Prindsesse.

Wolodimir uddgik 1188, drog til Casimir, underkastede sig ham og blev ved Magt indsat, og Ungarerne udjagede. Wolodimir maatte da endeligen forpligte sig til at skulle med sine Estermænd være Hertugerne af Polen Indig; Over dette saldt Bela 1189. ind i Polen og Casimir ind i Ungarn, dog begge uden at giøre nogen Fremgang, hvorover en Stilstand paa 3 Aar blev sluttet 1190. De Polske Herrer vare meget misnoiede med Wolodimirs Indsættelse og gjorde derfor Grafald, imedens Casimir var henne at forstige Roman af Lodmir og Wsewolod af Belz og just ved disses Hielp fik Casimir igien Overhaand og forjog sin Broder Miecislaw; 1193. blev Fred sluttet imellem Polen og Ungarn paa Bilskaar, at Wolodimir skulde beholde Halicz; Af Bela 3. haves et Diploma af 1190, hvori han kalder sig Konge af Galatia, fordi han da virkeligen besad Halicz; men siden forekommer denne Titel ikke, serend 1209. Imedens alt dette gik for sig, kom Aar 1185, eller som Dlugoffus uden Tvivl uretteligen vil 1194, Hielpetropper fra Halicz, Lodmir og Luck til Storfyrsten i Kiow og de flere Russiske Fyrster imod Polowjerne og sloge dem ved Floden Drel i det Kiowske Gouvernement (1). Aar 1195. kom Roman, Fyrste af Lodmir, den unge Polske Hertug Lesko Albus til Hielp imod hans Farbroder Miecislaw, og holdt et overmaade skarpt, dog uafgiørende Slag med ham ved Floden Magara, i hvilket Roman fik mange Saar, heldst i Haanden; Da nu Wolodimir, Fyrste i Halicz, derpaa døde Aar 1198. uden ægte Arvinger, saa gav Lesko denne Roman bemeldte Fyrstendomme, hvorvel meget mod Indvaanernes Villie, da de heller havde villet staae under Polsk Herredomme. Roman skal og strax have begyndt at regiere tyrannisk over dem, var ellers en mægtig Herre, og herskede over alle Russiske Fyrster Westen for Dnieper, undtagen den i Kiow. Aar 1201. døde Boleslaw Albus, Fyrste i Breslau, og var gift med Wanezlawa en Russisk Prindsesse, maaskee fra Halicz. Roman var gift med en Datter af Ruric, Storfyrste i Kiow, og havde med hende faaet til Brudestat Tortscherff, Trepol, Chersones,

(1) Dlugoff, c. 546, 553, 557, 563, 566, 570. Kadlubko 2da edit. c. 786, 789, 791, 797. Boguphalus p. 46—48. Gebhardi p. 536—539. Pray p. 175, 179—181. Nestors cont. p. 247. Büsching p. 762. Anon. p. 40.

nes, Voguslarøf og Konner, hvilke tvende Stæder ligge i det Kiøvske Palatinat Vesten for Dnieper, hvoraf jeg slutter, at de andre og her søges der, men 1196. maatte han give dem tilbage og lade sig nøye med det halve af den Ebersonesiske Tartuel; Over dette vilde Roman 1197. lade sig stille ved sin Gemalinde og sætte hende i et Kloster, ja Aar 1201. gjorde han endog et Tog imod denne sin Svigerfader den 16de Februarit, hvilket altsaa vel vedkommer følgende Aar 1202, efter som Russerne begyndte Aaret med Martio; Endeligen bleve de forligte, og Roman overtalte Wfswolod til at indrømme Ruric Kiow igien. Noget før denne Tid Aar 1200. gjorde Roman et Tog imod Jarvinger og Litthauer, erholdt mange Sejrvindinger, og lod de Fangne trække for Møngen og Vogne i Stedet for Heste og Øren; Aar 1202. kom det atter til Krig imellem Roman og Ruric; Dog den første drog imod ham med Tropper fra Halicz og Lodowir og med Berenditscher og Tatarer, hvilke ofte komme for i den Russiske Historie under Navn af Sort-Hetter, men hvis egentlige Sæde er mig ubekendt; dog kommer det mig for, at disse Tatarer have beboet endeel af Ukraine, og begge været een Art Pakinafer; Roman indtog Kiow, sendte Ruric til Weutschai at regiere og gjorde Jurvan til Regent i Kiow, thi nu kaldtes Regenterne, som herskede i Wlodimir, som ligger i det Store Rusland, Storsyrster; Samme Winter overvandt Roman Polowzjerne, borttog deres Kibitker eller Vogne og befriede mange christne Slaver, og fik stort Bytte; Men 1203. igjensøgte Ruric og Polowzjerne Kiow, overfæmmede Landet og gjorde saa stor Skade, som ikke var skeet siden Rusland var christnet; 1204. blev Fred sluttet i Rusland ved Romans Mægling. 1205. overvandt Roman og de flere Russiske Syrster Polowzjerne, men kort efter bleve de ueenige om Byttet og Roman fangede Ruric i Trepol, og tvang ham til Munkes Standen og hans Gemalinde og Datter sin forskudte Hustru til at blive Nonner; Hans Sønner Rostislaw og Wolodimir førte han med sig til Halicz, dog gav han dem frie igien efter Bønnen af Wfswolod, Storsyrste i Wlodimir. Efter dette bekrigede Roman sin Belgjører den Polske Hertug Lesko, foragtede ham, fordi han havde mistet Cracau og nu ikkun regjerede over en maadelig Deel af Polen; Han plyndrede derfor hans Lande og berøvede hans Kiebmand, som komme til sig, samt nægtede den aarlige Skat af Halicz. Om Sommeren 1205. faldt han ind i Polen og beleirede Sennodmir,

dimir, samt erobrede tvende Stæder. Paven søgte da at formaae denne mægtige Herre til at overgaae fra den Grækske til den Romerske Lære, men forgieves. Aar 1207. gik Roman atter ind i Polen og belejrede Lublin forgieves, holdt ellers ilde Huus i Landet, helst med at skiaende Fruentimret. Endeligen kom det ved Zawichost i Palatinatet Sendomir ved Weixel Floden den 19de Junii til et stort Slag, hvori Roman tapperligen, men uvarligen stridende selv omkom, og hans gandske Hær blev slaget; Polakkerne forfulgte de Fngtlinge lige til Lodomir; Saadant Endeligt fik denne mægtige og tapre Herre, hvis Historie maaskee skulde have et andet Udseende om een af hans egne havde beskrevet den; Hans Undersaattere kiebte hans Legeme for 1000 Mark Sølv og for alle Polske Fanger og begrove det i Lodomir (2). Romans Død opmunterede Lithauerne til at plyndre Egnen af Luck og Lodomir, men de bleve slagne i en stor Trefning; Indvaanerne af Halicz bleve meget forlegne efter Romans Død, endeligen besluttede de Aar 1209. at udvælge til Konge Coloman, Søn af den da regierende Ungarske Konge Andreas, som og ankom og udjog Miecislaw, Micislai Søn, og Romans Sønne-Søn, der da havde det i Besiddelse, og lod sig derpaa tilligemed sin Dronning Salomea, Datter eller Søster af den Polske Hertug Lesko krone til Konge ved Catholske Bisper, og var han da kun fem Aar gammel; Aar 1209, 1214, 1222 og 1234. kaldte derfor Andreas sig Konge i Gallicien og Lodomirien, men 1216. blev Coloman paa nye udjaget af Miecislaw, som derpaa ved Polowzernes Hielp, samt Lithauerne og Jarvingernes bemestrede sig Niget og indgik saadan Forening med Andreas, at han, Miecislaw, skulde beholde det i 3 Aar, da han skulde astræbe det til sin Datter Helena eller Maria, og hun ægte Andrezæ tredie Søn Andreas, med hvilken hun blev forlovet 1221, men det lader, at hun døde for Brylluppet. Coloman døde 1241, og kaldte sig 1232. endnu Rex Ruthenorum. 1222. blev Miecislaw af Halicz tilligemed mange flere Russiske Fyrster og Polowzjerne overvundne af Tatarerne i et meget

S s s 3

stort

(2) Dlugosius c. 571—573. 576—581. 594—599. Boguphalus p. 51. 52. 56. Ap. Sommersb. Tom. I. p. 8. Kadlubko c. 813—816. alt. edit. p. 28—30. 37. Anon. p. 39. 40. Nestors cont. p. 257. 258. 260. 261—266. Koialowicz Part. I. p. 49. Anonymus ap. Sommersberg T. 2. p. 82.

stort Slag, hvilke oversvømmede Rusland, og siden Polen; Det lader, at Miecislaw er død kort efter, og at Coloman derpaa har faaet Halicz atter i Besiddelse. Hvorfra han dog 2 Aar efter blev igien fordrevet af Daniel, Romans Søn; Dlugoff henfører alt dette til 1218 og 1220, men det horer maaskee snarere til 1230 og 1232, i hvilket sidste Aar Coloman kaldte sig Ruffernes Konge; Daniel blev siden udjaget af den Ruffiske Fyrste Isjaslaw, som satte en vis Miecislaw ind i Halicz. I disse Uroeligheder indtogte Litthauerne Brzese og Drohiczyn, ja 1220. overvunde de Miecislaw i et stort Slag og indtogte Pinnß og Turow; Han reddede sig dog til Luck; Den ovenmeldte Daniel, Romans Søn skal Aar 1240. have regieret i Kiow, og derimod en vis Basilius i Halicz. Aar 1241 og 1242. blev Polen paa nye oversvømmet af Tatarerne, som trængde lige ind i Slesien, hvoraf man kan slutte, hvorledes det da haver seet ud i Lodomir og Halicz (3). Aar 1244. kom Daniel, Regent af Kiow, der nu som alle Ruffiske Fyrster stod under Tatarerne, med en Ruffisk Hær til Polen og indtog Lublin. Denne Daniel var og Fyrste af Drohiczyn og Podlachien, hvilket viser, at han maae og have besiddet Lodomirien. I Drohiczyn Bye blev han 1246. kronet til Ruffernes Konge af Pave Innocenti 4te Legat Opiso, hvorimod han eedeligen lovede, at erkiende Paven for Kirkens Hoved og at ville med alle sine Mand antage den Catholske Lære. Aar 1254. kom de Ruffiske Fyrster venteligen af Halicz, Lodomir re. Boleslaw den kydske Hertug af Cracau til Hielp imod Bohmerne; Men nogle Aar efter nemlig 1259. fulde de Ruffiske Fyrster, af hvilke navngives Wafilko, Broder af Daniel, Fyrste i Kiow, og Daniels tvende Sønner Leo og Roman i Selskab med mange Tatarer ind i Polen, toge og brændte Lodomir, indtoge ogsaa og plyndrede Cracau, hvis Hertug Boleslaw flyede til Ungarn og vendte de derpaa med rigt Bytte tilbage. Aaret efter kom de igjen og fore i tvende Maaneder ilde frem paa samme Maade. Aar 1260. vare derimod Daniel og hans Sønner Leo og Roman i Selskab med Boleslaw den kydske, den Ungarske Konge Bela til Hielp
imod

(3) Koiklowitz p. 52. 53. 60. 71. 92. Dlugoffus 604. 613. 623. 626—633. Pray p. 190—201. 210. 242. Gebhardi p. 548. 551. Boguphalus p. 60.

imod Ottocar, Konge i Bøhmen, men bleve den 13de Julii samtlig overvundne i et stort Slag, hvorpaa Aaret efter Fred blev sluttet og blandt andet afgjort, at Ottocar ægtede Kunigund en Datter af Rostislaw, Fyrste i Halicz, og af den Ungarske Anna, Bela 4. Datter, Daniel af Kiow var og gift med Bela 4ti Datter Constantia og hun Moder til hans Sønner. Paa denne Tid nævnes og en Lesko, Polssk Hering i Luck. Bela blev uagtet alle disse Svogerstaber ved at føre Titel af Konge i Galicia og Lodomir, som forekommer i et Diploma af 1251 og 1265. og fra denne Tid af vedbleve de Ungarske Konger bestandig at føre denne Titel, som 1270 og 1271, i hvilket den Ungarske Stephanus synes endog at give tilkiende, at han besad disse Lande: Ligeledes Aar 1279, 1280, 1297, 1311, 1327, 1351, 1353, og saa fremdeles bestandig. I Selskab af Russiske Konger, saa skriver Pray, kom Bela Aar 1261. til Wien og stadfæstede der Freden med Ottocar. Wryszalck Søn af den Litthauiske Konge Mendog, havde antaget den christne Troe og taget Flugten til Russerne, hos hvilke han engang havde været Gissel, og hvor han nu levede i Halicz Aar 1264. Den Russiske Fyrste Swanno, Swarno eller Swarmin, som regierede i Luck og Drohiczyn, og var en Syster-Søn af Daniel, soldt med Russer og Litthauer Aar 1263. ind i Egnen ved Sendomir. Da nu Daniel, Romans Søn, døde Aaret efter, og forkastede nogle Aar tilforn den Catholske Lære, saa antog de hans Søn Leo efter ham i Lodomir. Denne Regiments Forandring betiente den Polsske Boleslaw sig af og gjorde Indfald i Swarnos Land, fornemmeligen for at hævne det, at denne havde halshugget Semovit, Hertug af Masovien, Boleslai Fætter. Boleslaw erholdt og den 19de Junii 1266. en hertig Seger over Swarno og hans Hær, som bestod af Russer, Tatarer og Litthauer; Saadan Keilighed vilde den Litthauiske Regent Wryszalk betiene sig af, og soldt ind i Wolhynien indtog der mange Stæder, og truede Lodomir. Leo, Romans Søn, greb da til List og Forraderie, og sendte sin egen Farbroder Basilius, Regent af Halicz, saa og Swarno til Wryszalk, hvilke begge vare dennes Venner og uvidende om Forraderiet; Paa LEOS vegne foreslog de Fred, og indbude den anden til ham i Lodomir, han lod sig overtale, kom og blev myrdet; Dette skeede den 9de

9de December Aar 1267 (4). Salomea, Colomans Enke, Boleslavs Søster, døde 1268. den 10de November til Zamichost. Griphina, Datter af den Russiske Fyrste Rostislaw og Søster til den Bøhmiske Dronning Cunigund, gift med Lesko den Sorte, Hertug i Polen, gav nu tilkiende, at hun endda var Jomfrue, endskjønt hun havde levet med ham i 6 Aar og forlangte at stilles ved ham, men 1275. bleve de igien forligte sammen ved Boleslavs Mægling. Giermund, Regent i Litthauen, angreb Leo af Lodomir og Kiew Aar 1271. for at hævne Wryszalks Død, og igiennemstreifede heele Wolhynien, men en af hans Estermænd Trabus kom Aar 1280. til Hielp imod Lesko, som efter Boleslavs Død herskede i Cracau, og fulde med en mægtig Hær af Russier, Tatarer og Litthauer ind i Polen om Vinteren, plyndrede Palatinater Lublin, og i samme indtog Byn Lublins Derefter gjaldt det Sendomir, hvilken de beleirede, men bleve den 3die Februarii saa slagte af Polakkerne, at de mistede 8000 Mand, hvorpaa Lesko faldt ind i Rusland, og plyndrede Landet lige til Lemberg eller Leopoldis, en Byn Leo først havde anlagt, og sthede da Leo selv til det længere bortliggende Rusland. Aar 1283. døde Przeslawa, en Russisk Prindsesse, Enke af Semovit, Hertug i Masovien, hvis Søn Boleslaw faldt 1285. ind i Rusland, sthænde og brandte der, hvorpaa Russierne gjorde ham samme Skiel i Masovien. Ja 1287. kom en mægtig Hær af Russier og Tatarer til Polen, plyndrede alt Landet ved Sendomir, Siradien og Cracau lige til Sandecz, og sthede da Lesko til Ungarn; De bortførte saa mange Fanger med sig, at de ved deres Samlings-Plads Lodomir taalte allene 21000 vorne og ugifte unge Piger, eller og 31000, som Kadlubko vil; Efter dette blev Rusland 1288. hiemsøgt med en stor Væst, hvorved venteligen fornemmeligst forstaaes Rusland Westen for Dnieper, efterdi det laae Polen nærmest, og den Polske Dlugofus

(4) Dlugoffus L. 7. c. 698. 705. 706. 735. 757—761. 772. 776. 777. 779. 780. 782. Anon. ap. Sammersb. T. 2. p. 74. 75. 82. 83. 95. Gebhardi p. 582. 583. Pray p. 289. 305. 309. 319. 325. 330. 342. 349. 364. Annal. Hung. ab anno 1311 ad 1442. p. 2. 22. 87. 93. Koislowicz p. 112. 116. 124. 125—130. Sarnicius in Ser. Polon. T. I. p. 252. Crassinius ib. p. 420.

Sas fortæller dette. 1293. fulde atter Tatarer og gandske vist Russer med ind i Egnen ved Sendomir og Nar 1300. plyndrede Ruffiske Fyrster atter i den Egn, og Litthauer ved Dobryzn i Store Polen, venteligen efter fælles Overlæg. 1301. da Wenceslaw regierede i Polen og Böhmen, besluttede Polakkerne at indtage Lublin fra Russerne, som de og gjorde og sloge dem i et stort Slag; 1319. fulde Litthauerne ind i Wolhynien og belejrede under Anførsel af deres Storsyrste Gedimir Wolodimir, hvor den Fyrste Wolodimir boede, som de i et Slag overvunde og ihjelslog, jagende hans Hær, bestaaende af Russer og Tatarer, paa Flugt, hvorpaa de intog Wolodimir eller Lodomir tilligemed Luck, hvis Fyrste Leo flyede bort til Severien. Aaret efter overvandt Gedimir de Ruffiske Fyrster i et stort Slag, hvoriblant var Leo, ja indtog endog Kiow, og blev der erkiendt for Storsyrste af Kiow og over Russerne; og fra den Tid af herte Wolhynien, Kiow og det meeste af Lodomirien Litthauerne til i nogen Tid. 1331. indtog Litthauerne Podolien, som da var i Tatarernes Magt; 1332. førte den Ungarske Konge Carl Krig med Russerne, venteligen dem af Halicz, fordi de hjulpe Tatarer og Cumaner i deres Indfald i Ungarn. Nogle Aar efter, nemlig 1338, blev denne Stridighed bielagt ved det den Ruffiske Fyrste Lothka drog selv til Carl, og bad om Fred, men forhen 1335. maatte Carl dog stride med Tatarer og Russer, som han overvandt i et stort Slag. Saaledes bleve Russerne Vesten for Dnieper, nemlig Byerne og Fyrstendommene af Halicz, Lodomir, Luck, Przemysl, alt meer og meer indskrænkede, saa at endog nogle vare gangne til Grunde, og faldne i fremmede Staters Hænder (5). Dog den sterste Skade skeede dem af Polakkerne, hvormed da saaledes tilgik: Casimir, Konge af Polen, var en forstandig og stridbar Herre, hans Søster Elisabeth var gift med Kong Carl af Ungarn, og deres Søn Ludvig var beskillet til hans Arving i Polen, hvorfor Ungarerne ey satte sig imod hans Foretagender. Lombard, Fyrste af Lemberg, (hvorunder Halicz da egentligen hørte) og Lodomir, Søn af den

Lit-

(5) Dlugoff. col. 784. 794. 805. 820. 831. 840. 846—850. 858. 869. l. 9.
 p. 869. 900. Koialowicz p. 141. 150—152. 221. 224. 251—261.
 289. 290. Sarnicius p. 252. Kadlubko p. 33. 34. Pray p. 32. 35. 45.

Litthauiske Storfyrste Gedimin døde og havde Boleslaw til Efterfølger, som var Søn af den Litthauer Troyden, Hertug i Masovien, og af Maria, Gedimins Datter. Denne Boleslaw var ilde lidt af de Store, som derfor gave ham Gift ind, hvoraf han døde den 5te April 1340. Den fornemste Årsag var, at han vilde tvinge dem til den Catholske Lære; Saasnart Kong Casimir fik dette at høre, gif han ind i Riget af Halicz og beleirede Lemberg, som og overgav sig paa Vilkaar: at beholde sin Øvelse af den Grækkiske Troe. Derfra førte han stor Rigdom, som havde tilhørt de gamle Russiske Konger. Derefter indtog han Wolodimir og gandske Wolhynien, saa fortæller Dlugoff, da jeg derimod haver efter den Litthauiske Skribent Koialowicz forhen anført, at disse Lande vare erobrede af Litthauerne. Samme Skribent fortæller og under dette Aar 1340, at Casimir sluttede Venfkab med Litthauerne paa billige Vilkaar, hvorefter han vendte sig mod det øvrige Rusland, hvoraf man maae slutte, at Casimir for det første har ladet dem blive i Besiddelse af den Deel i Rusland, som de da besadde. Efter dette opbrændte Casimir Kastellerne i Lemberg og Lodomir, som kun vare af Træe, og nogen Tid efter kom han igien og indtog de Stæder: Przemysl, Halicz, Luck, Sanocz, Lubaczow i Palatinatet Belcz og Trembowla, samt flere, og gjorde saaledes gandske Rusland (det er det Polske Rusland, at jeg saa skal kalde det), det er Halicz og Lodomir, til en Polsk Provinds, og det i eet Aar, og forblev det siden ved Polen indtil i vore Tider; Dlugoff siger atter ved denne Leilighed, at han indtog og Lodomir, paa et af Stæderne maae det være en Feil; Cellarius siger, at Casimir indtog Halicz og Lemberg ind til Cremenicz, at den Litthauer Lubart, Gedimirs Søn, regierede da i Lodomir, fordi han havde ægtet dens Fyrstes Datter, og at Casimir lod ham til een Tid beholde Landene af Wladimir, Luck, Belcz, Chelm og flere i Wolhynien og Podlachien, fordi han var ham besøget, thi Casimir havde ægtet en Litthauisk Prindsesse. Crassinius angiver Tiden, i hvilken Lubart skulle beholde dem, for to Aar. En Anonymus, som slutter med 1426, angiver Casimirs Hær, da han anden gang gif ind i Rusland, for 20000 Mand, og siger, at han dermed overvandt 40000 Russer og Tatarer. Aar 1343. Skulle Casimir og den nye Ungarske Konge Ludvig have bekriget de Litthauiske Fyrster Kieystut og Olgerd,

Olgerd, men uden Fremgang, saasom disse søgte at undgaae et Slag og nøbde derover de forenede til formedest Mangel paa Proviant at gaae tilbage. Lodomir var uden Tvivl Marsk til Krigen. 1344. komme derpaa Tatarerne, kaldte af Russerne, ind i Polen, men maatte med usorrettet Sag vende tilbage. 1349. indtog Casimir Wladimir og Luck, tilligemed Brzec og Chelm efter Dlugoffi eget Sigende, hvilket viiser, at han ey forhen har gjort det, men at Lubart har besiddet dem indtil den Tid; Men samme Aar fulde Litthauerne igien ind i Egnene af Luck, Radom og Wlodimir, ja 1350. med Russer og Tatarer ind i Egnen af Lemberg og indtog de Stæder Belez, Lodomir og Brzezc; Aar 1351. angreb Casimir i Selskab med Ludvig dem, indtog Lodomir, og fangede Kieystut og slog Litthauerne i en stor Trefning ved Weizelen; Dog 1353. hævnedes Lubart dette, overfaldt Byen Halicz den 7de Julii, plyndrede og brændte den, og forhen Aar 1351. havde han og Kieystut, som var flygtet af Fængsel, igientaget Lodomir, hvorpaa Casimir foreligte sig med dem saaledes, at de skulde beholde Lodomir og han Lemberg. 1352. overlod den Ungarske Ludvig det Russiske Rige til Casimir paa Bilkaar, at om Casimir fik en Søn, saa skulde Rusland afstrædes til Ungarn for 100000 Gylden, men døde Casimir uden Søner, skulde baade Rusland og Polen tilfalde Kongen af Ungarn, og alt dette bekræftede de Ungarske Stænder ved deres Brev af 1355. den 3die October. Samme Aar 1355. blev sluttet en Forening imellem Casimir og Ludvig, hvorved den sidste forbandt sig til, at han ey vilde kræve den første for et Debitum, (uvisst om det bør oversættes ved Gæld, eller Afgift, hvorvel jeg snarere troer det sidste) han var ham skyldig i Anledning af det Russiske Rige efter sit eget Brev, førend han ligesom hans Formænd var kommet til roelig Besiddelse af bemeldte Rige; Ved et andet Brev lover han, at ville komme Casimir til Hielp med en større Hær imod Litthauerne end forhen, Aar 1366. angreb Casimir Lubart, og fratog ham Luck, Wolodimir og Dlossko i Belez, og endeligen Chelm; Men da Casimir døde 1370, fulde de Litthauiske Fyrster Kieystut af Trokij, og Lubart af Luck ind i Wolhynien, og indtog Wolodimir. Men samme Aar besteg den Ungarske Kong Ludvig den Polske Throne. Denne Herre formaaede Paven Aar 1375. til at oprette et Catholsk Erke-

Bispedom i Halicz og et Bispedom i Przemysl, dog blev det første Aaret efter forflyttet til Lemberg. Paa den Tid astog den Grakiske Lære i disse Lande, hvorvel den endnu blomstrer der indtil disse Tider. 1376. fulde de Litthauiske Fyrster atter ind i Polen, og nævnes da Jagello af Grodno iblandt dem, hvilken siden blev Konge i Polen; for at hævne dette faldt Ludvig selv 1377. ind i endeel af Rusland, som tilhorte Litthauerne, og indtog Chelm, Grabnuc, Herodia, og tilsidst Belez, med hvis Fyrste Georg han dog gjorde Fred efter Overtalelse af Kieystut. Derefter tilhyttede han sig Halicz, Przemysl og det øvrige Poliske Rusland igien fra Wladislaw, Hering i Oppeln, som han for 7 Aar siden i Begyndelsen af sin Regiering havde overladt det, og overlod ham derimod andre Lande, og vil en Anonymus hos Sommersberg, at han da først oprettede Aar 1378. Erke-Sædet i Halicz, og Bispe-Sædet i Przemysl, samt tvende andre i Chelm og Wolodimir; Saa Aar efter, nemlig 1382, døde Ludvig, hvorpaa hans Datter Maria blev Dronning i Ungarn, og giftede sig med den bekendte Sigismund, Margrave i Brandenburg og siden Kæiser, og hans anden Datter Hedevig Dronning i Polen, som giftede sig 1386. med Jagello, Storhertug i Litthauen, der ved den Leilighed blev Christen; og som Polen og Litthauen stedse siden have haft een Regent, saa har og Striden ophørt imellem dem om Litthauen, og hvad Ungarerne angaaer, da forlode deres Øverst de Russiske Befæstninger efter Ludvigs Død og solgte dem til Lubard, Fyrste af Luck. Sigismund af Ungarn indgik siden 1412 og 1423. Fred og Forbund med den Poliske Jagello og hans Fætter Vitold i Litthauen, hvori blant andet blev fastsat, at de for den nærværende Tid skulde beholde Rusland, nemlig det Poliske, eller Halicz og Lubodmir; herved er det og siden forblevet, hvorvel de Ungarske Konger have bestandigen fært disse Rigers Titler og Waaben; Og i vor Tid har Kæiser Joseph, som Konge i Ungarn, fornyet den Ungarske gamle Paastand paa dem, og formaaet Polen til uden Sværdslag at afstræde sig disse Lande, og ere Grundene hertil videstiftigen udfærrte i det Skrift kaldet: *Prævia explicatio Jurium Hungariae in Russiam Minorem &c.* Vigtigheden af disse Lande kan

best skjøttes deraf, at de efter Schlözer skulle indeholde 2,0250005
Mennesker (6).

- (6) Dlugoffus col. 1057—1059. 1070—1072. 1087. 1088. 1090. 1092—1094.
1096. 1097. 1149. T. 2. l. 10. p. 2. 26. 32. 35. 36. 37. 68. 104.
105. Koialovicz p. 304. 305. 308. 309. 314—320. 334. 341. 342.
344. 348. 381. Cellarius ap. Mizler. p. 579. 585. Crassinius ap. Mizler.
p. 421. Anonymus ad calcem Kadlubkonis p. 107. Anon. ap. Som-
mersberg Tom. 2. p. 97. 99. 94. 103. 112. 113. 119. Pray p. 86. 87.
Cod. Dipl. Polon. T. I. p. 37. 38. Gebhardi p. 672. App. ad Som-
mersberg T. 2. p. 81. 82.

